

ЗАКОН

О МЕЋУБАНКАРСКИМ НАКНАДАМА И ПОСЕБНИМ ПРАВИЛИМА ПОСЛОВАЊА КОД ПЛАТНИХ ТРАНСАКЦИЈА НА ОСНОВУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се међубанкарске накнаде које се наплаћују при извршавању платних трансакција на основу платних картица у Републици Србији, код којих пружалац платних услуга платиоца и пружалац платних услуга трговца имају седиште у Републици Србији, као и посебна правила пословања у вези са издавањем и прихватањем платних инструмената заснованих на платним картицама.

Одредбе овог закона не примењују се на платне трансакције које се извршавају на основу посебних инструмената који се могу користити само ограничено, а испуњавају најмање један од следећих услова:

1) инструменти који омогућавају њиховом имаоцу прибављање робе и услуга могу се користити искључиво у просторијама субјекта који издаје ове инструменте или, у складу са уговором који је закључен са субјектом који се бави издавањем ових инструмената, код ограничене мреже продаваца робе и услуга, или за врло ограничен избор робе и услуга;

2) инструменти се издају на захтев правног лица, предузетника или субјекта из јавног сектора ради стицања добара или услуга од добављача или пружаоца услуге који су о томе закључили уговор са издаваоцем тих инструмената, а уређени су актом надлежног органа јавне власти да би се остварили одређени социјални или фискални циљеви.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови у смислу овог закона имају следеће значење:

1) међубанкарска накнада (енг. *multilateral interchange fee*) означава накнаду, укључујући нето накнаду и било који други уговорени износ новчаних средстава, која се непосредно или посредно (нпр. преко трећих лица) плаћа за платну трансакцију на основу платне картице између издаваоца и прихватиоца који учествују у извршењу те трансакције;

2) нето накнада је укупан износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица и повезаним активностима, који је умањен за износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац даје картичним системима плаћања у вези с тим трансакцијама и активностима;

3) трговачка накнада (енг. *merchant service charge*) је накнада коју прихватиоцу плаћа трговац у вези с платном трансакцијом на основу платне картице;

4) платна трансакција означава пренос новчаних средстава на платни рачун трговца, који иницира платилац, или друго лице за његов рачун, или трговац, а обавља се без обзира на правни однос између платиоца и трговца;

5) платна трансакција на основу платне картице јесте платна трансакција која се иницира и извршава на основу употребе платне картице путем картичног, телекомуникационог, дигиталног или информационо-технолошког уређаја или софтвера, у складу с пословним правилима картичних система плаћања и коришћењем инфраструктуре тих система, а која се не сматра трансфером одобрења или директним задужењем у смислу закона којим се уређују платне услуге;

6) домаћа платна трансакција, платни налог, платни рачун, текући рачун, платни инструмент, пружалац платних услуга, корисник платних услуга, електронски новац, платни систем у Републици Србији и обрада, нетирање и поравнање налога за пренос имају значење утврђено законом којим се уређују платне услуге;

7) платна картица је платни инструмент у облику физичке или електронске картице који се користи за иницирање платне трансакције;

8) кредитна картица је платна картица која се користи за иницирање трансакције кредитном картицом;

9) трансакција кредитном картицом је платна трансакција на основу платне картице код које се платилац задужује за износ трансакције у целисти или делимично на унапред утврђени календарски дан, у складу са условима утврђеним уговором о издавању кредитне картице, без обзира на то да ли се обрачунава и плаћа камата;

10) дебитна картица је платна картица која се користи за иницирање трансакције дебитном картицом, укључујући и припејд картицу и сваку другу платну картицу која није кредитна картица;

11) припејд картица је платна картица на којој је похрањен електронски новац и која се користи за иницирање трансакције дебитном картицом;

12) трансакција дебитном картицом је платна трансакција на основу платне картице која није трансакција кредитном картицом;

13) пословна картица је платна картица издата правним лицима, субјектима из јавног сектора, предузетницима или другим физичким лицима која обављају делатност слободне професије, која је ограничена за употребу само у пословне сврхе, а плаћања извршена њеном употребом наплаћују се на терет ових лица;

14) платна апликација је рачунарски софтвер или одговарајући еквивалент учитан на рачунару, мобилном телефону или било ком другом уређају који омогућава да се иницира платна трансакција на основу платне картице и да платилац изда платни налог;

15) платни инструмент заснован на платној картици је сваки платни инструмент, укључујући и платну картицу, рачунар, мобилни телефон или било које друго техничко средство које садржи платну апликацију, који омогућава платиоцу да иницира платну трансакцију на основу платне картице;

16) платни бренд је сваки материјални или дигитални назив, израз, ознака, симбол или њихова комбинација којима се означава картични систем плаћања у оквиру којег се извршава платна трансакција на основу платне картице;

17) кобрендирање платног инструмента (енг. co-branding) јесте укључивање најмање једног платног брэнда и најмање једног брэнда који није платни брэнд на истом платном инструменту заснованом на платној картици;

18) платилац је физичко или правно лице које има платни рачун и саглашава се да се на терет овог рачуна изврши платни налог, односно платна трансакција на основу платне картице, а ако нема платног рачуна – физичко или правно лице које издаје платни налог ради извршења ове трансакције;

19) трговац је прималац плаћања, односно физичко или правно лице које је одређено као прималац новчаних средстава која су предмет платне трансакције на основу платне картице;

20) прихватилац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији, који се, у складу са уговором закљученим с трговцем, обавезао да пружа платне услуге прихватања платних трансакција на основу платне картице и извршавања тих платних трансакција ради преноса новчаних средстава трговцу;

21) издавалац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији, који се, у складу са уговором закљученим с платиоцем, обавезао да том лицу пружа платне услуге издавања платног инструмента за иницирање платних трансакција на основу платних картица и извршавања тих платних трансакција;

22) потрошач је физичко лице које закључује уговоре о платним услугама које су предмет овог закона у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности;

23) картични систем плаћања (енг. payment card scheme) означава јединствен скуп правила, пракси, стандарда и/или оперативних смерница за извршавање платних трансакција на основу платних картица, а обухвата и посебно тело, организацију или субјекта који доносе одлуке о пословању овог система и одговорни су за пословање тог система;

24) четворострани картични систем плаћања јесте картични систем плаћања код којег се платне трансакције на основу платних картица извршавају посредством тог система, издаваоца и прихватиоца;

25) тространи картични систем плаћања јесте картични систем плаћања који непосредно пружа услугу прихватања и издавања платне картице и у оквиру кога се извршавају платне трансакције на основу платних картица, при чему се тространи картични систем плаћања који другом пружаоцу платних услуга да овлашћење да издаје платне инструменте засноване на платној картици и/или да прихвата платне трансакције на основу ових платних инструмената, односно који те платне инструменте издаје с партнером у оквиру споразума о кобрендирању или преко заступника – сматра четвоространим картичним системом плаћања;

26) процесор је лице које пружа техничку услугу обраде и/или преноса платног налога између прихватиоца и издаваоца.

Међубанкарске накнаде

Члан 3.

Међубанкарска накнада код трансакције дебитном картицом не може бити виша од 0,2% вредности извршене трансакције.

Међубанкарска накнада код трансакције кредитном картицом не може бити виша од 0,3% вредности извршене трансакције.

Не доводећи у питање ограничења из ст. 1. и 2. овог члана, Народна банка Србије може прописати и највиши фиксни износ међубанкарске накнаде који се може наплатити за извршене платне трансакције на основу платних картица.

Пружалац платне услуге не може наплатити нити понудити међубанкарску накнаду супротно ст. 1. до 3. овог члана.

Ради примене ограничења из ст. 1. до 4. овог члана, сваки уговорени износ новчаних средстава, укључујући нето накнаду, који има исти предмет и/или ефекат као међубанкарска накнада, а који издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица или повезаним активностима – сматра се делом међубанкарске накнаде.

Ради праћења примене ограничења из ст. 1. до 4. овог члана, пружаоци платних услуга дужни су да Народној банци Србије достављају податке о накнадама из ових ставова, а Народна банка Србије ближе прописује садржину, рокове и начин достављања тих података.

Не доводећи у питање ограничења из ст. 1. до 4. овог члана, ако је, услед неповољног стања конкуренције на тржишту пружања платне услуге прихватања платних трансакција на основу платне картице у Републици Србији, висина трговачке накнаде несразмерна стварним трошковима пружања ове услуге – Народна банка Србије, уз прибављање претходног мишљења Комисије за заштиту конкуренције, може прописати и највиши процентуални и/или фиксни износ трговачке накнаде који се може наплатити за извршење те услуге.

Прихватилац не може наплатити нити понудити трговачку накнаду супротно пропису из става 7. овог члана.

Одредбе овог члана не примењују се на:

- 1) платне трансакције на основу платних картица које се односе на исплату готовог новца на банкоматима или на шалтерима пружалаца платних услуга;
- 2) платне трансакције на основу пословних картица;
- 3) платне трансакције на основу платних картица које је издао тространи картични систем плаћања.

Избор платног брэнда и платне апликације (енг. *cobadging*)

Члан 4.

Издавалац има право да укључи два или више различитих платних брэндова или платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици.

Правилима картичних система плаћања или другим сличним мерама не може се спречавати, нити ограничавати издавалац да поступи у складу са ставом 1. овог члана.

Када закључује уговор о платној услузи, потрошач има право да му се изда платни инструмент заснован на платној картици с два или више платних брэндова, ако пружалац платних услуга нуди такву услугу.

Пружалац платних услуга дужан је да у примереном року пре закључења уговора о платној услузи потрошачу достави јасне и објективне информације о платним брэндовима с којим је та услуга повезана, као и о њиховим карактеристикама, укључујући њихове могућности и применљивост, трошкове и мере заштите.

Све разлике у третману издавалаца или прихватилаца садржане у правилима картичног система плаћања или у одредбама уговора о давању одобрења за приступање овом систему а које су последица укључивања два или више различитих платних брендова или више платних апликација истог платног бренда на платном инструменту заснованом на платној картици – морају бити засноване на објективним разлозима и недискриминаторне.

Не могу се у оквиру картичног система плаћања издаваоцу и/или прихватиоцу наметнути обавеза извештавања, обавеза плаћања накнада или друге сличне обавезе са истим циљем или ефектом за платне трансакције које се не извршавају коришћењем тог система а извршавају се употребом уређаја на коме је присутан и платни бренд тог система.

Било које правило рутирања (енг. *routing*) или сличне мере чији је циљ усмеравање трансакција преко специфичног канала или процеса и други технички и сигурносни стандарди и захтеви у вези са употребом два или више платних брендова и платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици – морају бити недискриминаторни и примењени на недискриминаторан начин.

Картични системи плаћања, издаваоци, прихватиоци, процесори и други пружаоци техничких услуга не могу на платним инструментима заснованим на платној картици или на опреми која се примењује на месту продаје установити аутоматске механизме, софтвер или друге уређаје којима би се платиоцу или трговцу ограничио избор платног бренда и/или платне апликације при употреби платног инструмента заснованог на платној картици.

У опреми коју користи на свом месту продаје, трговац може употребљавати аутоматски механизам којим се врши избор одређеног платног бренда или платне апликације, али нема право да ограничи платиоца да изабере платни бренд или платну апликацију који би били различити од оних који су одабрани тим аутоматским механизмом, под условом да тај трговац прихвата изабрани платни бренд или платну апликацију.

Раздвајање накнада (енг. *unblending*)

Члан 5.

Прихватилац је дужан да трговачке накнаде трговцу нуди и обрачунава појединачно за различите врсте и брендове платних картица за чију се употребу плаћају различите међубанкарске накнаде и/или различите накнаде картичних система плаћања.

У случају из става 1. овог члана, прихватилац може трговцу обрачунавати јединствену накнаду за све или више врста и брендова платних картица које тај трговац прихвата само ако је трговац то од њега захтевао у писменој форми након пријема понуде из става 1. овог члана.

У уговору о платној услузи који закључује с трговцем, прихватилац је дужан да појединачно прикаже информације о износу свих накнада из става 1. овог члана (трговачка накнада, међубанкарска накнада и накнада картичног система плаћања) – и то за све платне брендове и врсте платних картица, осим ако је трговац након пријема понуде из става 1. овог члана захтевао у писменој форми другачије поступање прихватиоца.

Правило о прихватању свих картица

Члан 6.

Пружаоци платних услуга могу обавезати трговце који прихватају платни инструмент заснован на платној картици једног издаваоца да прихватају и друге

платне инструменте засноване на платним картицама који су издати у оквиру истог картичног система плаћања само ако су испуњени следећи услови:

- 1) платни инструменти су засновани на истом платном бренду и истој врсти платне картице (дебитна или кредитна картица);
- 2) платни инструментни засновани на платним картицама издају се потрошачима;
- 3) међубанкарска накнада код платних трансакција које се извршавају применом ових платних инструмената обрачунава се и наплаћује у складу с чланом 3. овог закона.

Одредбе става 1. овог члана не доводе у питање право картичних система плаћања или пружаоца платних услуга да утврде да платне картице не могу бити одбијене по основу идентитета издаваоца или корисника платне картице.

Ако одлучи да не прихвати све платне инструменте засноване на платним картицама одређеног картичног система плаћања, трговац је дужан да о томе јасно и недвосмислено обавести потрошача, истовремено с давањем обавештења о платним инструментима заснованим на платним картицама тог картичног система плаћања које тај трговац прихвата.

Трговац је дужан да информације из става 3. овог члана видно истакне на улазу у продајни објект и на наплатном месту.

У случају трговине коришћењем средстава комуникације на даљину (нпр. електронска трговина), трговац је дужан да информације из става 3. овог члана објави на својој интернет страници или на другом одговарајућем електронском или мобилном медију, при чему ове информације морају бити пружене платиоцу у примереном року пре него што закључи уговор с трговцем.

Издавалац је дужан да обезбеди да платни инструмент заснован на платној картици буде електронски и визуелно препознатљив, на начин који омогућава трговцу и платиоцу да недвосмислено идентификују платни бренд и врсту платне картице (дебитна, кредитна или пословна картица) коју је платилац изабрао.

Недозвољени утицај на трговца код употребе платних инструмената

Члан 7.

Правилима картичних система плаћања и уговором између прихватиоца и трговца или на било који други начин који укључује утицај картичних система плаћања или прихватиоца – не може се трговцу забранити:

- 1) да усмери потрошача на употребу било ког платног инструмента;
- 2) да даје предност платним инструментима заснованим на платним картицама одређеног картичног система плаћања;
- 3) да обавести платиоца о међубанкарским накнадама, накнадама картичних система плаћања и трговачким накнадама које плаћа.

Одредбама овог члана не доводе се у питање одредбе о накнадама, попустима или другим механизмима усмеравања утврђене прописима којима се уређују платне услуге и заштита потрошача.

Информације за трговца о појединачним платним трансакцијама на основу платних картица

Члан 8.

Након извршења појединачне платне трансакције на основу платне картице, прихватилац је дужан да трговцу достави следеће информације:

- 1) референтну ознаку која трговцу омогућава идентификацију појединачне платне трансакције на основу платне картице;
- 2) износ појединачне платне трансакције у валути у којој је одобрен платни рачун трговца;
- 3) износ свих накнада које се односе на појединачну платну трансакцију на основу платне картице, са посебно назначеним износом трговачке накнаде, међубанкарске накнаде и накнаде картичног система плаћања.

Информације из става 1. овог члана могу бити збирно приказане по платном бренду, платној апликацији, врсти платног инструмента и износу међубанкарских накнада које се примењују на платну трансакцију, ако се трговац с тиме претходно сагласио у писменој форми.

Уговором између прихватиоца и трговца може се утврдити да се информације из става 1. овог члана достављају или чине доступним периодично, а најмање једном месечно, на уговорени начин који омогућава трговцу да их чува и репродукује у неизмењеном облику.

Издавање платне картице за извршавање домаћих платних трансакција

Члан 9.

Ако кориснику платних услуга издаје платну картицу која се може користити за иницирање платних трансакција с текућег рачуна, издавалац је дужан да том кориснику без накнаде изда платну картицу код које се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу њене употребе обављају у платном систему у Републици Србији.

Платна картица која се може користити за иницирање платних трансакција с текућег рачуна а код које се у домаћим платним трансакцијама послови из става 1. овог члана не обављају у Републици Србији – може бити издата само на посебан захтев корисника платних услуга дат у писменој форми, и то само ако је том кориснику за иницирање платних трансакција са истог текућег рачуна већ издата и платна картица из става 1. овог члана.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на друге платне инструменте засноване на платној картици.

Заштита права и интереса корисника платних услуга

Члан 10.

Ако се издавалац или прихватилац не придржавају одредаба овог закона или прописа донетих на основу овог закона – корисник платних услуга које су предмет овог закона има право на заштиту својих права и интереса, у складу са законом којим се уређују платне услуге и законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

На поступак остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује

заштита корисника финансијских услуга које се односе на остваривање заштите права и интереса корисника финансијских услуга (право на приговор даваоцу финансијских услуга, право на притужбу Народној банци Србије, вансудско решавање спорног односа, мере за отклањање неправилности и право на судску заштиту).

Надзор

Члан 11.

Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код банака на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују банке.

Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују платне услуге.

Ако у поступку надзора из ст. 1. и 2. овог члана утврди да је субјект надзора поступио супротно овом закону или прописима донетим на основу овог закона, Народна банка Србије према овом субјекту предузима мере које према том субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују банке, односно мере које према овом субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују платне услуге, на начин и под условима утврђеним овим законима, укључујући и изрицање новчане казне коју у складу са одредбама тих закона може изрећи том субјекту и члану његовог органа управљања, односно руководиоцу или одговорном лицу у том лицу.

Народна банка Србије овлашћена је да сходном применом одредаба закона којим се уређују платне услуге а које се односе на надзор над лицима из става 2. овог члана – врши надзор над применом одредаба овог закона и код картичних система плаћања, процесора и других пружалаца техничких услуга којима се подржава извршавање платних трансакција које су предмет овог закона, односно код лица која су одговорна за пословање ових субјеката, укључујући и то да према тим субјектима, односно лицима, предузима мере које може предузимати у складу са законом којим се уређују платне услуге.

Ако субјект, односно лице из става 4. овог члана не поступи у складу с мерама из тог става, Народна банка Србије може донети решење којим се овом лицу, односно субјекту изриче мера забране обављања делатности, односно решење којим утврђује да су испуњени услови за покретање поступка принудне ликвидације над привредним друштвом које није поступило у складу са овим мерама.

Народна банка Србије доставља решења из става 5. овог члана организацији надлежној за вођење регистра привредних субјеката ради уписа одговарајуће промене података, односно ради спровођења поступка принудне ликвидације, и/или брисања субјекта из тог регистра.

Субјект, односно лице из става 4. овог члана које нема седиште или огранак уписан у регистар надлежног органа у Републици Србији – дужно је да обавести Народну банку Србије о свом пословном имену, седишту и начину на који ће се с њиме обављати комуникација, да с Народном банком Србије сарађује и да јој на њен захтев доставља све тражене податке и документацију у вези с применом одредаба овог закона.

Министарство надлежно за заштиту потрошача врши надзор над применом одредаба овог закона које се односе на трговце, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача, преко тржишних инспектора.

Новчана казна у поступку остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга

Члан 12.

Ако у поступку из члана 10. став 2. овог закона утврди да је издавалац или прихватилац учинио повреду одредаба става 3. овог члана – Народна банка Србије доноси решење којим овом лицу налаже да отклони утврђене неправилности и да јој о томе достави доказ у року утврђеном тим решењем, а истовремено изриче и новчану казну из тог става.

Ако издавалац или прихватилац из става 1. овог члана у року из тог става не достави Народној банци Србије доказ да је отклонио неправилности, Народна банка Србије доноси решење којим овом лицу изриче нову новчану казну, и то у највишем износу казне утврђене у ставу 3. овог члана.

Новчаном казном од 50.000 до 800.000 динара казниће се издавалац или прихватилац у следећим случајевима:

1) ако наплати или понуди међубанкарску накнаду супротно члану 3. ст. 1. до 3. овог закона (члан 3. став 4);

2) ако наплати или понуди трговачку накнаду супротно пропису из члана 3. став 7. овог закона (члан 3. став 8);

3) ако нуди платну услугу издавања платног инструмента заснованог на платној картици с два или више платних брендова/апликација, па одбије да овај платни инструмент изда потрошачу под условима под којима ту услугу нуди (члан 4. став 3);

4) ако у примереном року пре закључења уговора о издавању платног инструмента заснованог на платној картици с два или више платних брендова/апликација не достави потрошачу јасне и објективне информације о платним брендovima с којима је услуга издавања овог платног инструмента повезана, као и о њиховим карактеристикама, укључујући њихове могућности и применљивост, трошкове и мере заштите (члан 4. став 4);

5) ако на платном инструменту заснованом на платној картици или на опреми која се примењује на месту продаје установи аутоматске механизме, софтвер или друге уређаје којима би се платиоцу или трговцу ограничио избор платног бренда и/или платне апликације при употреби платног инструмента заснованог на платној картици (члан 4. став 8);

6) ако трговачке накнаде трговцу не нуди или не обрачунава појединачно за различите врсте и брендове платних картица за чију се употребу плаћају различите међубанкарске накнаде и/или различите накнаде картичних система плаћања (члан 5. став 1), односно ако супротно члану 5. став 2. овог закона обрачунава трговцу јединствену накнаду за све или више врста и брендова платних картица које тај трговац прихвата;

7) ако супротно члану 5. став 3. овог закона у уговору о платној услузи који закључује с трговцем не прикаже појединачно за све платне брендове и врсте платних картица информације о износу свих накнада из члана 5. став 1. овог закона (трговачка накнада, међубанкарска накнада и накнада картичних система плаћања);

8) ако трговца који прихвата платни инструмент заснован на платној картици једног издаваоца обавезе да прихвата и друге платне инструменте засноване на платним картицама који су издати у оквиру истог картичног система плаћања а да притом нису испуњени услови прописани чланом 6. став 1 овог закона (члан 6. став 1);

9) ако не обезбеди да платни инструмент заснован на платној картици буде електронски и визуелно препознатљив, на начин који омогућава трговцу и платиоцу да недвосмислено идентификују платни бренд и врсту платне картице коју је изабрао платилац (члан 6. став 6);

10) ако забрани трговцу да усмери потрошача на употребу било ког платног инструмента, да даје предност платним инструментима заснованим на платним картицама одређеног картичног система плаћања или да обавести платиоца о међубанкарским накнадама, накнадама картичних система плаћања и трговачким накнадама које плаћа (члан 7. став 1);

11) ако након извршења појединачне платне трансакције на основу платне картице трговцу у уговореним роковима и на уговорени начин не достави референтну ознаку која трговцу омогућава идентификацију ове платне трансакције, износ те платне трансакције у валути у којој је одобрен платни рачун трговца и износ свих накнада које се односе на ту платну трансакцију, са посебно назначеним износом трговачке накнаде, међубанкарске накнаде и накнаде картичног система плаћања (члан 8);

12) ако супротно члану 9. овог закона не изда кориснику платних услуга платни инструмент заснован на платној картици код кога се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу његове употребе обављају у платном систему у Републици Србији, односно ако супротно том члану изда кориснику платних услуга платни инструмент заснован на платној картици код кога се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу његове употребе не обављају у платном систему у Републици Србији;

13) ако наплати или понуди међубанкарску накнаду супротно члану 14. овог закона.

На изрицање новчане казне издаваоцу или прихватиоцу у складу са овим чланом примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга које се односе на мере за отклањање утврђених неправилности.

Прекршаји трговаца

Члан 13.

Новчаном казном од 50.000 динара до 800.000 динара казниће се за прекршај трговац који је правно лице:

1) ако ограничи платиоца да изабере платни бренд или платну апликацију које трговац прихвата а који су различити од платног бренда или платне апликације који би били одабрани применом аутоматског механизма који трговац употребљава на свом месту продаје (члан 4. став 9);

2) ако не обавести потрошача о томе да не прихвата све платне инструменте засноване на платним картицама одређеног картичног система плаћања, и то јасно и недвосмислено, истовремено с давањем обавештења о платним инструментима заснованим на платним картицама тог картичног система плаћања које прихвата (члан 6. став 3);

3) ако информације из члана 6. став 3. овог закона не истакне видно на улазу у продајни објекат и на наплатном месту (члан 6. став 4);

4) ако, у случају трговине коришћењем средстава комуникације на даљину, информације из члана 6. став 3. овог закона не објави на својој интернет страници или на другом одговарајућем електронском или мобилном

медију или ове информације не пружи платиоцу у примереном року пре закључења уговора (члан 6. став 5).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај трговац који је предузетник новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај трговац који је физичко лице новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.

Привремено одступање од прописане висине међубанкарске накнаде

Члан 14.

Пружалац платне услуге може у року од шест месеци од почетка примене овог закона нудити и наплатити међубанкарску накнаду за трансакције дебитном картицом у износу већем од износа прописаног у члану 3. став 1. овог закона, али не већем од 0,5% вредности извршене трансакције дебитном картицом.

Пружалац платне услуге може у року од шест месеци од почетка примене овог закона нудити и наплатити међубанкарску накнаду за трансакције кредитном картицом у износу већем од износа прописаног у члану 3. став 2. овог закона, али не већем од 0,6% вредности извршене трансакције кредитном картицом.

Важење платних инструмената заснованих на платној картици

Члан 15.

Платни инструменти засновани на платној картици издати до дана почетка примене овог закона важиће до истека рока важења који је означен на тим инструментима, без обзира на то да ли је издавалац поступио у складу с чланом 6. став 6. овог закона.

Платни инструменти засновани на платној картици издати до дана почетка примене члана 9. овог закона код којих се послови из става 1. тог члана не обављају у Републици Србији важиће до истека рока важења који је означен на тим инструментима, без обзира на то да ли је издавалац поступио у складу с тим чланом.

Ако након почетка примене члана 9. овог закона издавалац продужава рок важења платног инструмента из става 2. овог члана, односно поново издаје тај инструмент или издаје нови такав инструмент, дужан је да поступи у складу с чланом 9. овог закона.

Подзаконски акт Народне банке Србије

Члан 16.

Народна банка Србије донеће пропис из члана 3. став 6. овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу тог закона.

Усклађивање са одредбама овог закона

Члан 17.

Пружаоци платних услуга су дужни да своје пословање и унутрашње акте ускладе са одредбама овог закона до дана почетка његове примене.

Ступање на снагу**Члан 18.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а примењује се истеком шест месеци од дана ступања на снагу, осим члана 9. овог закона, који се примењује истеком два месеца од дана ступања на снагу овог закона.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица садржан је у члану 97. тачка 6. Устава Републике Србије, којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности, као и монетарни и банкарски систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

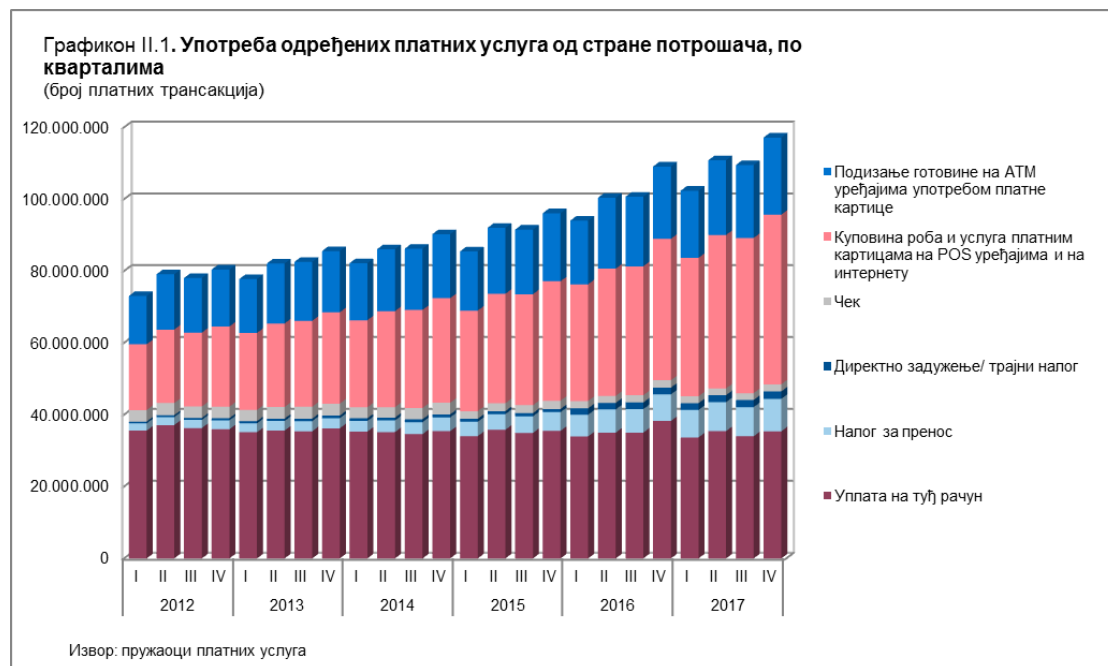
1. Доношењем Закона о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/2014) успостављен је адекватан правни оквир за савремене облике плаћања у Републици Србији кроз свеобухватно уређивање домаћег тржишта платних услуга и платног система. На основу тог закона створене су претпоставке за даље унапређење и модернизацију платног промета у земљи и са иностранством, уз истовремено повећање заштите корисника платних услуга, а нарочито потрошача. Исто тако, обезбеђени су услови за повећање конкуренције на тржишту платних услуга стварањем правних могућности за пословање нових учесника на том тржишту (платне институције и институције електронског новца), као и услови за поуздано, сигурно и транспарентно пословање пружалаца платних услуга, уз успостављање јединственог надзора Народне банке Србије над пословањем учесника на тржишту платних услуга. Све ово пружило је непосредни подстицај развоју безготовинског плаћања, насупрот употреби готовог новца, у свакодневним трансакцијама правних и физичких лица.

Анализом стања у домаћем платном систему може се уочити да су савремени методи плаћања све више у употреби у Републици Србији, баш као и у развијеним економијама земаља Европске уније, а тренд раста нарочито се односи на платне картице. Управо у овоме треба наћи разлог због кога се предлаже доношење Закона, а то је надоградња регулаторне основе која се односи на сегмент тржишта платних услуга који континуирано расте – издавање и прихватање платних картица. Ово тржиште карактеришу пословна правила која је потребно посебно уредити, како би се адекватно подстакло даљи раст ове врсте безготовинског плаћања, заштитили интереси корисника платних картица (потрошача и трговаца) и омогућила фер тржишна утакмица.

Платне картице, као један од инструмената безготовинског плаћања, све су популарније и становништво их, препознајући њихове предности и једноставност употребе, све чешће користи. Подаци Европске централне банке говоре да су картична плаћања најчешће коришћен метод плаћања у државама Европске уније. Према званичним подацима Европске централне банке, број трансакција преноса платним картицама (трансакције плаћања на продајним местима) порастао је са готово 40 милијарди трансакција током 2012. године на нешто мање од 60 милијарди трансакција у 2016. години¹. У Србији, на основу података које од пружалаца платних услуга прикупља Народна банка Србије, раст броја трансакција платним картицама је такође евидентан. Наиме, у периоду 2012–2017. године дошло је до раста броја трансакција платним картицама на POS уређајима са око 81 милион трансакција током 2012. године

¹ European Central Bank, Payments statistics for 2016, <http://sdw.ecb.europa.eu/>.

на нешто преко 140 милиона трансакција у 2016. години, односно 170 милиона трансакција у 2017. години. Раст значаја и употребе платних картица потврђују и подаци о употреби одређених платних инструмената од стране потрошача, представљени на графикону II.1. На графикону II.1. приказана је употреба одређених платних инструмената од стране потрошача (физичка лица), по тромесечјима, у периоду од 2012. до 2017. године. Употреба платних картица приказана је кроз број трансакција, који укључује куповину робе и услуга на POS уређајима, куповину робе и услуга на интернету у динарима и подизање готовине на АТМ уређајима.

О све већем значају платних картица сведочи и учешће трансакција платним картицама у укупном броју трансакција потрошача изабраним платним инструментима (трансфер одобрења, трансакције платним картицама, директно задужење и чекови) на крају 2017. године, што је представљено на графикону II.2. Ови подаци показују да се употребом платних картица реализује 57% укупног броја трансакција.

Учесталост коришћења платних картица може се образложити бројним предностима које оне пружају, како за кориснике, трговце и банке, тако и за државу. Управо су те предности оно чиме се платне картице намећу на тржишту, у конкуренцији не само са готовим новцем, него и са другим платним инструментима, као што су трансфери одобрења, директно задужење и чекови.

Платна картица је платни инструмент чије су основне функције плаћање робе и услуга на продајним местима и подизање новца на банкоматима (и продајним местима), а често служи и као идентификациони документ имаоца рачуна. Платне картице корисницима пружају континуирани приступ новцу на рачуну, без обзира на то да ли се корисник налази у земљи или у иностранству. Употреба платних картица нуди једноставност и комфор при плаћању, а у случају кредитних картица – и располагање кредитним лимитом. Важна предност платних картица је могућност плаћања на интернету, што постаје све популарније. На тај начин куповина платном картицом може се обавити од куће. Плаћање картицама уобичајено не подразумева плаћање додатних накнада за извршење трансакције у односу на готовинске трансакције.

Такође, корисници имају сигурност у случају евентуалног губитка картице. Тада је потребно о губитку или крађи картице што пре известити издаваоца, који ће одмах блокирати картицу и спречити могућност њеног неовлашћеног коришћења. Ово је једна од очигледних предности картица у односу на готов новац, који је у случају губитка или крађе, по правилу, трајно изгубљен. На трајном губитку је и корисник који је дошао у посед фалсификованог новца уместо правог. Картице омогућавају и очигледну уштеду времена при свакодневним плаћањима у односу на готов новац, нарочито картице којима се омогућава тзв. бесконтактно плаћање.

С друге стране, прихватање картичних плаћања трговцима омогућава већи обим продаје, уз истовремено смањење могућности да буду жртве превара (попут пријема фалсификованог новца, пљачки итд.). Смањење износа готовине у каси која се обрађује значи и мање трошкова за трговца, као и мање активности у вези са обавезом уплате пазара на текући рачун, која је прописана Законом о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица

која не обављају делатност („Службени гласник РС“, бр. 68/2015). Наиме, смањује се број одлазака трговца у банку ради уплате пазара, чиме су мањи и безбедносни ризици у вези с тим, као и трошкови које трговац има по основу накнада које плаћа банци.

Банкама платне картице доносе додатни приход кроз делатност издавања платних картица (приход од међубанкарских накнада, накнада за издавање картице, периодичних накнада које се наплаћују корисницима картица), као и прихватања тих картица (приход од трговачке накнаде, од накнаде за употребу POS терминала и сл.). Истовремено, смањују се трошкови обраде готовог новца и оперативни трошкови услуживања клијената у експозитурама. Поред тога, не треба сметнути са ума ни маркетиншки аспект промоције одређених платних картица и корист коју конкретна банка може имати у вези с тим у односу на свеукупно пословање.

Коначно, употреба платних картица и других облика безготовинских плаћања доноси користи друштву у целини. Централној банци смањују се трошкови издавања и обраде готовог новца (производња новца, транспорт, бројање чување, замена). Већа употреба платних картица и других савремених облика плаћања смањује обим сиве економије и подстиче финансијску инклузију, што су претпоставке стабилног и одрживог привредног раста.

Током неколико деценија развоја платних картица, оне су прошле кроз бројне промене и прилагођавања на путу развоја функционалности које данас користимо. Постоје бројни типови платних картица на тржишту условљени доступношћу средстава кориснику, технологијама које се користе и другим обележјима. Најшира подела платних картица је на дебитне и кредитне картице.

2. Када је реч о стању тржишта платних картица у Републици Србији, на крају 2017. године, пружаоци платних услуга издали су укупно 7.342.677 платних картица у Србији. У односу на крај 2012. године, када је било издато 5.934.784 картица, дошло је до раста од 23,72% у посматраном шестогодишњем периоду.

Од укупног броја издатих картица на крају 2017. године, 6,1 милион картица (83%) има дебитну функцију, а 1 милион (14%) кредитну функцију, док је број картица с функцијом одложене наплате нешто већи од 1%. На крају године било је издато и нешто више од 34.000 картица на којима је похрањен електронски новац.

Од картица с дебитном функцијом, на крају 2017. године активно је било 56%, а од картица с кредитном функцијом 46%. Поређења ради, на крају 2012. године, активно је било 46% укупног броја издатих картица. Учесталија употреба издатих картица проистиче без сумње из понуде разноврсних картичних производа, боље сегментације тржишта и едукације корисника, креирања посебних производа који обезбеђују одређене погодности за кориснике, као и увођења нових, алтернативних начина плаћања. Међутим, с обзиром на то да је на тржишту и даље преко 40% издатих картица неактивно (што значи да се не користе уопште, ни за плаћање, ни за подизање готовине) – неопходно је уложити додатне напоре како би се корисници подстакли на активнију употребу картица. Активирање картица представља потенцијал за развој тржишта платних картица у земљи уопште.

Платне картице су, према стању на крају 2017. године, могле да се користе на 72.688 продајних места са POS уређајем, а у 2012. години – на 62.656 продајних места, што говори о расту прихватне мреже од 16,01% у посматраном периоду.

Број трансакција преноса новчаних средстава преко POS терминала и на интернету у Републици Србији порастао је са око 81.641.072 током 2012. године на 171.662.377 трансакција картичних плаћања куповине робе и услуга на POS терминалима и интернету у току 2017. године, у домаћој валути (без трансакција на банкоматима). Према томе, у претходних шест година забележен је значајан раст броја трансакција платним картицама од 110,26%, што потврђује велики потенцијал за даљи раст на тржишту платних услуга, у домену картичног плаћања.

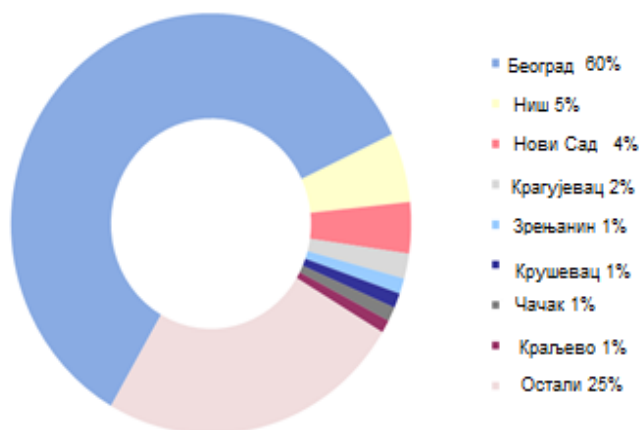
У току 2017. године, платним картицама издатим у Републици Србији на прихватној мрежи у земљи остварено је 994 милијарде динара промета, што је за 116,3 милијарде (13,26%) више него у 2016. години. У истом периоду реализовано је 252 милиона трансакција, што је за 32,3 милиона (14,75%) више него у претходној години. Од укупног броја трансакција платним картицама, 67,7% остварено је на POS терминалима на продајним местима, а око 32,3% на банкоматима, чиме се наставља тренд све веће употребе картица за плаћање. У том смислу, може се констатовати да је домаће тржиште значајно промењено у односу на период од пре десет година, када су у Србији трансакције на банкомату чиниле већину (52%). Када је реч о укупном промету, и даље доминира промет на банкоматима, који је 2,2 пута већи од промета оствареног на продајним местима, и то је последица чињенице да су износи трансакција подизања готовине на банкоматима знатно већи од износа трансакција плаћања робе и услуга. Ови подаци указују на то да за кориснике постоје одређена ограничења у коришћењу платних картица на продајним местима, било због тога што им продајна места са POS терминалима нису увек на располагању или због тога што нису упознати с начинима и могућностима коришћења платних картица.

Иако употреба платних картица на интернету у Србији још није значајна, у земљи постоје 652 виртуелна продајна места, на којима је током 2017. године остварено близу милион и по трансакција у износу 5,6 милијарди динара.

Од укупног промета и броја трансакција у 2017. години, на продајним местима и банкоматима у иностранству реализовано је свега 3% трансакција и 5% промета, што је у складу с подацима који се односе чак и на развијена тржишта платних картица у Европи – промет и број трансакција остварени коришћењем платних картица у иностранству немају веће учешће у укупном промету картицама.

У погледу територијалне заступљености картичних плаћања, за тржиште платних картица у Србији карактеристична је концентрација коришћења платних картица на велике градске центре, посебно на Београд. У прилог томе говоре подаци о међубанкарским трансакцијама и промету у *DinaCard* систему. Наиме, ти подаци за 2017. годину (а слично је и у претходним периодима) показују да се чак 60% трансакција и промета на продајним местима у земљи оствари у Београду, док је удео трансакција у другим градовима знатно нижи – примера ради, у Нишу износи 5%, у Новом Саду 4%, док је у другим, мањим градовима и нижи. На основу ових података, без обзира на разлике у броју становника, може се извести закључак да је прихватна мрежа на продајним местима ван великих градова у Србији недовољно развијена, као и да је потребно, поред едукације корисника ради активнијег коришћења платних картица, створити и услове да прихват картица буде препознат од стране већег броја трговаца, пре свега кроз смањење трошкова које им плаћања картицама генеришу. Основано се може закључити да територијална заступљеност и концентрација картичних плаћања у *DinaCard* систему одговара територијалној заступљености плаћања картицама других картичних брендова у Републици Србији, имајући у виду да *DinaCard* картице чине готово трећину свих издатих платних картица у Србији.

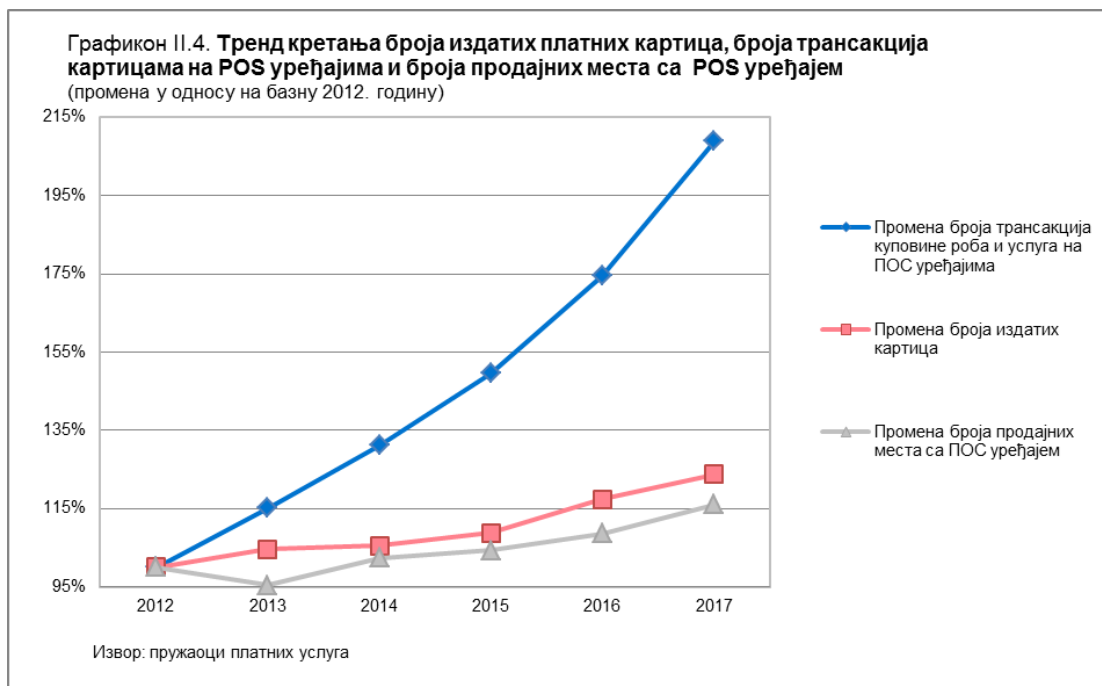
Приказ II.1. Број трансакција на POS терминалима по градовима у Србији

Извор: Народна банка Србије

Иако се на основу наведених података може закључити да се на тржишту безготовинских инструмената плаћања у Републици Србији бележе позитивни резултати, анализа кретања три најзначајнија показатеља у пословању с платним картицама и њихове међузависности – броја (активних)

платних картица, броја трансакција картицама и броја продајних места са POS уређајем – указује на одређене препреке и ограничења које је потребно уклонити како би се ово тржиште несметано развијало у наредном периоду.

На графикону II.4. упоредно је приказан тренд кретања броја платних картица, броја трансакција картицама и броја продајних места са POS уређајем. Јасно се може уочити да број трансакција куповине робе и услуга на POS уређајима расте знатно брже од броја картица и броја продајних места са POS уређајима. Иако је раст броја трансакција евидентан, што је позитивно, може се закључити да спорији раст продајне мреже и броја платних картица представља препреку бржем расту броја трансакција платним картицама. Наиме, када би брже растао број продајних места са POS уређајима, то би иницирало и раст броја издатих картица које се користе, а тиме и још бржи раст броја трансакција платним картицама и безготовинских плаћања уопште. Однос раста прихватне мреже и раста броја картица указује на то да у пракси постоје потешкоће да се нове платне картице употребе у свакодневним плаћањима због слабе заступљености прихватне мреже, а нарочито ван великих градова у Републици Србији.

3. Попут ситуације на развијеним тржиштима платних картица², и у Републици Србији је спорији развој прихватне мреже и ограничен раст картичних плаћања изазван одређеним пословним правилима која у пракси постоје на тржишту у домену плаћања платним картицама. Та правила онемогућавају ефикасна плаћања, тј. плаћања која би подразумевала употребу платних инструмената који узрокују најниже трошкове за све учеснике система. Поменута правила често делују као опредељујући фактор, а у сваком случају су један од важнијих разлога због којих трговци на мало одустају од омогућавања плаћања платним картицама, односно прихватају само плаћања готовином. Последица тога није само смањење удела безготовинских плаћања у односу на готовину, него и већи потенцијал за сиву економију. Наиме, безготовинска плаћања, а међу њима и картична, доприносе транспарентности финансијских

² http://ec.europa.eu/internal_market/payments/docs/framework/130724_impact-assessment-full-text_en.pdf

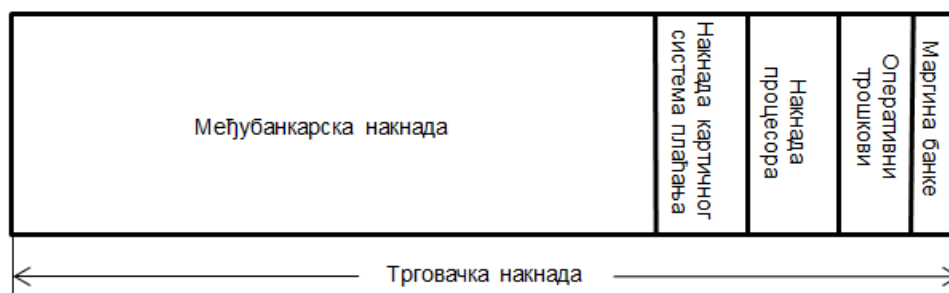
трансакција јер подразумевају регистровање сваке извршене трансакције, за разлику од плаћања готовином, где многе трансакције могу проћи неопажено од стране надлежних органа имајући у виду немогућност свеобухватног и благовременог праћења готовинских новчаних токова.

Као важан разлог због којег се трговци (и то пре свега мали трговци) теже опредељују за прихватање картичних плаћања и због којег немају POS терминале идентификовани су трошкови прихватања платних картица на продајним местима.

Наиме, када потрошач користи платну картицу издату у оквиру четвоространог картичног система плаћања за плаћање трговцу, трговац не добија пун новчани износ за продату робу и услуге, већ износ умањен за трговачку накнаду. Нпр. ако потрошач плати 1000 РСД за одређену робу, трговац ће добити 980 РСД, јер банка прихватилац задржава разлику на име трговачке накнаде. Трговачка накнада је накнада коју банка прихватилац наплаћује трговцу за сваку платну трансакцију извршену употребом платне картице. Износ трговачке накнаде директно зависи од преговарачке моћи трговца, па тако велики трговински ланци добијају повољније понуде банака, док мали трговци, занатлије и мале радње имају лошију преговарачку позицију и банке с њима уговарају високе трговачке накнаде, чиме се дестимулише прихватање платних картица.

Трговачку накнаду чине међубанкарска накнада, накнаде картичног система плаћања, накнада процесора, оперативни трошкови и маргина банке прихватиоца. У наведеном примеру, 20 РСД које трговцу наплаћује банка прихватилац дели се на следећи начин: 12 РСД банка прихватилац даје банци издаваоцу картице на име међубанкарске накнаде, а преосталих 8 РСД покривају накнаду коју банка прихватилац плаћа картичном систему плаћања, трошкове процесирања, оперативне трошкове банке прихватиоца и њену маргину. Накнада картичног система плаћања подразумева накнаду коју картична организација (нпр. *Visa*, *MasterCard*) наплаћује банци прихватиоцу за коришћење њихове мреже за реализацију трансакције. Накнада процесора је накнада која се плаћа субјекту који обрађује трансакције (процесор), с тим што процесирање трансакција може обављати сама банка прихватилац. Оперативни трошкови обухватају остале трошкове које банка прихватилац има у вези с прихватањем платних картица (нпр. трошкови одржавања POS терминала, трошкови инфраструктуре неопходне за реализацију трансакције). Маргина банке прихватиоца зависи од тржишних услова, сегмента тржишта и других фактора.

Приказ II.2. Трговачка накнада и њени елементи

Као што се види, у пракси највећи део трговачке накнаде (око 60–70%) чини међубанкарска накнада. Ова накнада је, дакле, основни генератор високих трговачких накнада и трошкова који се везују за прихватање картица. Међубанкарска накнада је накнада коју банка прихватилац (тј. банка која

трговцу обезбеђује POS терминал и извршава трговцу платне трансакције инициране платном картицом) плаћа банци издаваоцу платне картице за сваку извршену платну трансакцију на продајном месту. Ову накнаду посредно, кроз трговачку накнаду, плаћају трговци, али висину међубанкарске накнаде не одређују банке, већ картични системи плаћања. Ова накнада представља специфичан механизам за стимулисање издавања картица одређеног картичног брэнда (обично оног који банци издаваоцу нуди највишу међубанкарску накнаду), што представља један од основних разлога због којег, и поред значајног раста промета и броја трансакција у Републици Србији у претходној деценији, картични системи плаћања нису снижили међубанкарске накнаде за најзаступљенија плаћања и најмасовније коришћене картичне производе. Наиме, картични системи плаћања надмећу се у томе да банкама издаваоцима понуде што вишу међубанкарску накнаду, како би оне издале управо њихове картице. То условљава, с једне стране, раст броја картица, а с друге стране, раст трошкова прихватања картица, што новоиздате картице чини неактивним у великом проценту и, уопште узев, има негативан ефекат на тржиште безготовинских плаћања³.

Доступне информације о висини међубанкарских накнада у Републици Србији⁴ указују на то да међубанкарска накнада код интернационалних картичних брэндова износи најмање 0,9–1% вредности трансакције, док за поједине картичне производе износи и до 2,1%. Код националне картичне шеме *DinaCard*, којом, у складу са Законом о платним услугама, управља Народна банка Србије, међубанкарска накнада за највећи број трансакција износи 0,83%. Последично, трговачка накнада у Србији износи око 2% вредности трансакције. Поређења ради, у Европској унији 2014. године, пре ограничења међубанкарских накнада, те накнаде су просечно износиле од око 0,1–0,2% вредности трансакције у једној групи држава чланица до 1,4–1,6% у другој групи држава чланица, а трговачке накнаде износиле су између 0,3–0,4% и 1.9%.⁵ С обзиром на то да су 2015. године међубанкарске накнаде у Европској унији ограничене на 0,2% за трансакције дебитним картицама, односно на 0,3% за трансакције кредитним картицама, треба имати у виду да су у Србији међубанкарске накнаде тренутно вишеструко више него на тржиштима Европске уније.

Поред висине међубанкарске накнаде, проблем је и у томе што та накнада не функционише на економским принципима конкуренције који нормално доводе до снижења цена, већ управо супротно – ове накнаде су временом постајале све више, односно за њих је карактеристична такозвана инверзна конкуренција. На пример, у Великој Британији је 2005. године један велики интернационални картични систем плаћања повећао међубанкарску накнаду на 6,93 пенија по трансакцији. Реагујући на ово повећање, конкурентски картични систем повећао је међубанкарске накнаде на 8 пенија по трансакцији⁶. Компанија која је прва повећала накнаде није реаговала на повећање накнада конкурентске фирме и као последица тога неколико банака је почело да издаје картицу са већом накнадом по трансакцији. Сличан пример забележен је и

³ Треба приметити да картични системи плаћања често банкама издаваоцима нуде и подстицајне програме за издавање картица њиховог брэнда у оквиру маркетиншких кампања, попусте, бонусе и сл.

⁴ <https://www.globalpaymentsinc.com/en-gb/-/media/global-payments/files/uk-migration/interchange-table-082016.pdf>

⁵ http://ec.europa.eu/competition/publications/cpb/2015/003_en.pdf

⁶ https://www.eurocommerce.eu/media/79677/eurocommerce_q_a_payments_package.pdf

2009. године, када је једна банка пребацила 10 милиона корисника с картице једне картичне шеме на картицу друге картичне шеме, која је предвидела веће међубанкарске накнаде.

Високе међубанкарске накнаде, које, парадоксално, конкуренција чини све вишим, преносе се преко прихватилаца на трговце. Трговац овај трошак, као и све друге трошкове свог пословања, уграђује у цену робе и услуга, што доводи до повећања продајних цена, али и до тога да куповином робе и услуга трошак високе међубанкарске накнаде носе сви потрошачи – и они који плаћају платним картицама и они који плаћају готовим новцем. Корисницима је тешко да примете негативне ефекте високих међубанкарских накнада јер банке често дају одређене бенефите кориснику картице нпр. у виду повраћаја износа трансакције на платну картицу, бесплатних улазница, различитих поклона, погодности у авио-саобраћају, и то најчешће за оне платне (кредитне) картице које банци доносе највишу међубанкарску накнаду, односно приход.

Поред ефекта инверзне конкуренције, код међубанкарских накнада је присутна и информациона асиметрија. Наиме, као што је поменуто, међубанкарску накнаду банка прихватилац пребацује на трговца (преко трговачке накнаде), а трговац, поред тога што му није познат састав свих трошкова које плаћа, нема могућност ни да активније утиче на то да се платна трансакција обавља употребом платне картице која носи нижи износ међубанкарске накнаде и јефтинија је, јер је избор платне картице на купцу. Купац користи ону картицу коју му сугерише банка издавалац, а то је она картица која издаваоцу доноси већу међубанкарску накнаду. На тај начин, страна која не сноси трошак директно и која није упозната са висином трошкова, а то је купац, условљава веће трошкове за трговца, који плаћа трошкове употребе одређеног инструмента, а нема могућност да изабере јефтинији инструмент за обављање трансакције. Последице, трговци или не прихватају платне картице или, што је најчешће, повећавају цене својих производа и због тога на крају последице неоптималних одлука појединаца сноси целокупно друштво. Кад би купцима биле доступне информације о накнадама које трговац плаћа, може се претпоставити да би приликом одабира инструмента плаћања макар имали у виду трошкове које на тај начин генеришу.

Из наведеног произлази да је механизам међубанкарске накнаде сложен и недовољно транспарентан и разумљив, како малом трговцу, тако и обичном потрошачу који својим (од стране издавалаца сугерисаним) избором платне картице покреће скупљу трансакцију код трговца који тај трошак уграђује у цену робе и услуга – па плаћањем скупљих производа заправо сви грађани носе трошак високе међубанкарске провизије. Постојећа пословна правила стимулишу коришћење скупљих платних инструмената уместо јефтинијих, за које је важно истаћи да на продајном месту имају потпуно идентичну функцију и не доносе никакав бенефит ни трговцу ни потрошачу у односу на јефтиније платне инструменте. Такође, уместо да повећана конкуренција стимулише употребу јефтинијег производа, у описаном механизму дешава се супротно – конкуренција генерише више међубанкарске, а самим тим и трговачке накнаде, а цену плаћа знатан број учесника на тржишту.

Поред тога, правила картичних система плаћања и/или пружалаца платних услуга намећу и примену правила утврђивања јединствене трговачке накнаде за платне картице (енг. *blending*), без диференцирања картица по висини трошкова и по платним брендovima. Ово нетранспарентно правило доводи до ситуације да платни брендови са ниским трошковима практично субвенционису употребу платних брендова код којих су трошкови много виши.

Исто тако, у домену плаћања платним картицама важи и тзв. правило о прихватању свих картица (енг. *Honor All Cards Rule*). То је обавеза коју трговцу, као примаоцу плаћања, намећу прихватиоци и картични системи плаћања. Ова обавеза има два елемента. С једне стране, трговцима се намеће обавеза да прихватају све картице истог платног брэнда, независно од различитих трошкова који су везани за те картице (елемент прихватања свих производа). С друге стране, трговци су обавезани да прихватају све картице независно од тога која је банка издавалац издала картицу (елемент прихватања свих издавалаца).

С обзиром на то да је у интересу потрошача да се утврди правило да трговци не могу правити разлику међу картицама исте категорије по основу издаваоца или корисника картице, оправдано је наметање трговцима правила прихватања свих издавалаца јер оно спречава трговце да праве разлику између појединих банака које су издале картицу. Дакле, како би се заштитили потрошачи и могућност потрошача да што чешће користе платне картице, трговци могу бити у обавези да прихватају картице свих издаваоца одређене врсте и брэнда картице. Међутим, елемент прихватања свих производа представља праксу која заправо значи да трговци аутоматски имају обавезу да прихватају картице с високим накнадама ако прихватају картице с ниским накнадама истог брэнда, и ту праксу треба укинути.

Имајући у виду све наведене појаве на тржишту – ефекат инверзне конкуренције и информациону асиметрију која се везује за међубанкарску накнаду која чини највећи део трошкова прихватања картица, као и висину те накнаде, утврђивање јединствене трговачке накнаде и друга нетранспарентна пословна правила – може се закључити да је описани спорији раст прихватне мреже и заступљености картичних плаћања великим делом управо резултат наведених фактора, због чега су безготовинска плаћања мање заступљена у домаћој економији. Негативан ефекат ових појава за економију уопште произлази из предности безготовинских плаћања која подразумевају приступ новим изворима финансирања, примену пословних иновација, позитиван утицај на потрошњу, ниже оперативне трошкове пословања, нижу могућност за сиву економију, а и потенцијал за раст броја радних места и друштвеног производа.

Очекивано је да се снижавањем међубанкарских накнада и повећањем транспарентности на тржишту створе услови да конкуренција међу банкама и картичним системима доведе до бржег развоја безготовинских плаћања са свим предностима тих плаћања за економију земље уопште.

Слични проблеми су били разлог доношења Уредбе ЕУ 2015/751 о мултилатералним накнадама за плаћања заснована на платним картицама (*Regulation (EU) 2015/751 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on interchange fees for card-based payment transactions*) (у даљем тексту: Уредба) у Европској унији, чија су решења пажљиво размотрена при изради Закона о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица (у даљем тексту: Закон). Уредбом се материја картичних плаћања директно уређује у свим земљама чланицама Европске уније, а њена примена почела је крајем 2015. године. Усвајање Уредбе условљено је негативним утицајем високих међубанкарских накнада и одређених пословних пракси на развој картичних плаћања и тржиште безготовинских плаћања у земљама чланицама Европске уније.

Важно је напоменути да се у образложењу Уредбе наводи да процена ефеката показује да би потпуна забрана међубанкарских накнада била корисна за развој јединственог тржишта платних картица, те да би та забрана значила веће користи за трговце и потрошаче од постављања максималне вредности

међубанкарске накнаде на било који ниво. Ипак, међубанкарске накнаде су Уредбом ограничене на 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице. Анализа ефеката примене Уредбе предвиђена је за јун 2019. године, када се може очекивати даље смањивање ових накнада, или чак њихова забрана.

Званична статистика Европске централне банке потврђује позитивне ефекте имплементације Уредбе у земљама чланицама Европске уније. На нивоу Европске уније, у 2016. години (Уредба се примењује од децембра 2015. године) безготовинска плаћања су порасла за 8,5%, што је на нивоу раста и током 2015. године. Међутим, показатељи који се односе само на картична плаћања расли су брже током 2016. године. Основни показатељ који осликава развијеност прихватне мреже – број POS терминала повећан је за 11,7% у 2016, а само за 6,5% у 2015. години. Број трансакција картицама порастао је за 12,2% током 2016. године, а за 11,5% током 2015. године. Раст броја трансакција у Европској унији у периоду 2014–2016. постојао је у свим државама, а на укупном нивоу је био 20,7%, док је у периоду 2012–2014. износио 10,9%. Раст броја POS терминала у ЕУ у периоду 2014–2016. забележен је у свим државама, а на укупном нивоу је био 20%, док је у периоду 2012–2014. износио 12,6%.

4. Како би се заштитили, пре свега, мали трговци и решили проблеми високих међубанкарских накнада код извршавања платних трансакција на територији Републике Србије на основу платних картица, доношењем Закона ограничиле би се ове накнаде и уредила посебна правила за тржиште платних картица, којима би се отклонила штетна пословна пракса. Основни разлог, а уједно и циљ Закона, јесте потреба за ограничавањем трошкова прихватања платних картица и применом таквих правила која ће, између осталог, довести до повећања транспарентности накнада које трговци плаћају, те до олакшаног и већег прихватања платних картица.

Наиме, очекује се да ће снижавање међубанкарских накнада, заједно с повећањем транспарентности свих накнада које трговци плаћају, довести до умањења трговачких накнада. Ово стога што би предложена правила требало да доведу до тога да трговцима буде јасно колике трошкове плаћају за прихватање различитих платних картица, те да им омогуће да на основу тих података бирају које ће платне картице прихватати као средство плаћања у својим радњама или интернет продавницама. Осим тога, када је трговцима видљиво колике су накнаде различитих пружалаца платних услуга који им нуде услугу прихватања платних картица, разумно је претпоставити да ће се они, вођени пословним интересом, определити за пословну сарадњу са оним пружаоцима платних услуга који им понуде повољније услове за прихватање платних картица.

Основна намера је, дакле, да се на тржишту створе услови да конкуренција међу пружаоцима платних услуга и картичним системима доведе до појевтињења и бржег развоја безготовинских плаћања, са свим предностима тих плаћања за економију земље уопште.

5. Имајући наведено у виду, као основни циљеви чије се остваривање очекује Законом истичу се:

- уређивање тржишта платних картица;
- смањење трошкова прихватања платних картица;
- повећање транспарентности и конкурентности на тржишту;
- поспешивање савремених облика плаћања;

– развој и повећање ефикасности безготовинских плаћања у земљи и повећање удела безготовинских плаћања у укупним плаћањима;

– смањење сиве економије.

6. При разматрању других могућности за решавање наведених проблема и постизање жељених циљева утврђено је да досадашња саморегулација тржишта платних картица у Републици Србији, тј. постојећа пословна правила у пракси нису дала резултате који омогућавају фер пословање у вези с платним картицама. Осим тога, узета је у обзир и чињеница да су трошкови прихватања платних картица остали високи и поред постојања националне платне картице (*DinaCard*), код које су ти трошкови нижи, а путем које је Народна банка Србије настојала да нерегулаторним механизмима утиче на повећање конкуренције и смањење трошкова на тржишту платних картица. Међутим, утицај који се на овај начин могао остварити остао је врло ограничен, с обзиром на све подстицаје, укључујући и високе међубанкарске накнаде, које су банке издаваоци добијале како би у већој мери издавале платне картице других платних брендова – приморавајући тиме и трговце да услед великог броја издатих платних картица других платних брендова прихватају и те платне брендове.

Имајући у виду наведено, као и то да се позитивним законодавством до сада нису уређивали ови аспекти пословања с платним картицама, а посебно међубанкарске накнаде – закључено је да је прописивање императивних правила којима би се предметна материја уредила, као и надзора над поштовањем тих правила и казних одредаба за случај њиховог непоштовања, једини и најбољи начин да се отклоне уочени недостаци и негативни ефекти нерегулисаних тржишних утакмице и аутономних пословних правила. Осим тога, доношење Закона омогућава да се недостаци уочени у пракси отклоне на детаљан, јасан, систематичан и свеобухватан начин.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. утврђује се предмет Закона. Предвиђено је да се Законом уређују међубанкарске накнаде које се наплаћују при извршавању платних трансакција на основу платних картица у Републици Србији. Платним трансакцијама на основу платних картица у Републици Србији сматрају се трансакције код којих пружалац платних услуга платиоца и пружалац платних услуга трговца имају седиште у Републици Србији. Предмет Закона су и посебна правила пословања у вези са издавањем и прихватањем платних инструмената заснованих на тим картицама.

Овим чланом одређено је и да се одредбе Закона не примењују на платне трансакције које се извршавају на основу посебних инструмената који се могу користити само ограничено, управо због ограничене примене и посебне намене тих инструмената. Тако су из примене Закона искључени системи који подразумевају коришћење картице само у просторијама субјекта који издаје картице или у ограниченој мрежи продаваца роба и услуга (енг. *closed loop systems*), као и инструменти које издају субјекти из јавног сектора ради остваривања одређених социјалних и фискалних циљева. Примери ових инструмената су картице које послодавац издаје запосленима искључиво за плаћање хране у ресторану тог послодавца, картице које се издају искључиво за плаћање робе и услуга у оквиру хотелског комплекса, картице одређених радњи које омогућавају куповину робе само у просторијама тих радњи, укључујући и прикупљање и коришћење бодова, корпоративне картице издате искључиво за коришћење на бензинским станицама, чланске (клуб) картице које се могу користити само за плаћање робе и услуга које нуди одређени клуб или

организација, карте за јавни превоз, карте за паркирање, ваучери за исхрану или ваучери за одређене услуге који се некад издају на основу посебних закона да би се остварили одређени циљеви социјалне или фискалне политике (нпр. ваучери за чување деце, социјални ваучери, ваучери за услуге којима се субвенционише запошљавање људи за обављање кућних послова).

У **члану 2.** дефинисано је значење употребљених појмова.

Најзначајнији међу њима су појмови међубанкарске накнаде, трговачке накнаде, издаваоца, прихватиоца, платне картице, платне трансакције на основу платне картице и картичног система плаћања. Одређени број правних појмова и института задржава значење одређено у Закону о платним услугама (нпр. платни налог, платни рачун, платни инструмент, пружалац платних услуга и др.).

Међубанкарска накнада (енг. *multilateral interchange fee*) означава накнаду, укључујући нето накнаду и било који други уговорени износ новчаних средстава, која се непосредно или посредно (нпр. преко трећих лица) плаћа за платну трансакцију на основу платне картице између издаваоца и прихватиоца који учествују у извршењу те трансакције.

Под појмом нето накнаде подразумева се укупан износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица и са повезаним активностима, који је умањен за износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац даје картичним системима плаћања у вези с тим трансакцијама и активностима. Нужно је дефинисати појам нето накнаде како би се онемогућило заобилажење ограничења висине међубанкарских накнада кроз различите алтернативне приходе које издаваоци примају у вези с платним картицама од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника. Сви такви алтернативни приходи издаваоца треба да буду посматрани као међубанкарска накнада, укључујући маркетиншке подстицаје, бонусе, попусте, олакшице и др.

Трговачка накнада (енг. *merchant service charge*) јесте накнада коју прихватиоцу плаћа трговац у вези с платном трансакцијом на основу платне картице.

Платна картица дефинисана је као платни инструмент у облику физичке или електронске картице који се користи за иницирање платне трансакције. Притом, платни инструмент заснован на платној картици је сваки платни инструмент, укључујући и платну картицу, рачунар, мобилни телефон или било које друго техничко средство које садржи платну апликацију, који омогућава платиоцу да иницира платну трансакцију на основу платне картице. Кредитна картица је платна картица која се користи за иницирање трансакције кредитном картицом, а трансакција кредитном картицом је платна трансакција на основу платне картице код које се платилац задужује за износ трансакције у целиности или делимично на унапред утврђени календарски дан, у складу са условима утврђеним уговором о издавању кредитне картице, без обзира на то да ли се обрачунава и плаћа камата. Остале картице су дебитне картице. Појмом дебитне картице је обухваћена и припејд картица која представља платну картицу на којој је похрањен електронски новац у смислу закона којим се уређују платне услуге. Пословна картица је платна картица издата правним лицима, субјектима из јавног сектора, предузетницима или другим физичким лицима која обављају делатност слободне професије, која је ограничена за употребу само у пословне сврхе, а плаћања извршена њеном употребом наплаћују се на терет ових лица.

Платна трансакција на основу платне картице јесте платна трансакција која се иницира и извршава на основу употребе платне картице путем картичног, телекомуникационог, дигиталног или информационо-технолошког уређаја или софтвера, у складу с пословним правилима картичних система плаћања и коришћењем инфраструктуре тих система, а која се не сматра трансфером одобрења или директним задужењем у смислу закона којим се уређују платне услуге. Тако се платном трансакцијом на основу платне картице сматрају, између осталих, трансакције на продајном месту трговца уз физичко присуство платне картице или мобилног телефона у коме је у електронском облику садржана платна картица и трансакције извршене „на даљину“, као што је случај код плаћања робе или услуга путем интернета.

Прихватилац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији који се, у складу са уговором закљученим с трговцем, обавезао да пружа платне услуге прихватања платних трансакција на основу платне картице и извршавања тих платних трансакција ради преноса новчаних средстава трговцу. Прихватилац може бити било који пружалац платних услуга који је у складу са Законом о платним услугама овлашћен да пружа услугу прихватања платних картица или инструмената заснованих на платним картицама.

Издавалац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији који се, у складу са уговором закљученим с платиоцем, обавезао да том лицу пружа платне услуге издавања платног инструмента за иницирање платних трансакција на основу платних картица и извршавања тих платних трансакција. Издавалац може бити било који пружалац платних услуга који је у складу са Законом о платним услугама овлашћен да пружа услугу издавања платних картица.

Трговац је прималац плаћања, односно физичко или правно лице које је одређено као прималац новчаних средстава која су предмет платне трансакције на основу платне картице, без обзира на начин на који се те платне трансакције иницирају (нпр. у продавници трговца или путем његове интернет странице).

Картични систем плаћања (енг. *payment card scheme*) дефинисан је као јединствен скуп правила, пракси, стандарда и/или оперативних смерница за извршавање платних трансакција на основу платних картица, а обухвата и посебно тело, организацију или субјекта који доносе одлуке о пословању овог система и одговорни су за пословање тог система. Притом, четворострани картични систем плаћања утврђен је као картични систем плаћања код којег се платне трансакције на основу платних картица извршавају с платног рачуна платиоца на платни рачун трговца посредством тог система, издаваоца и прихватиоца. Под појмом тространог картичног система плаћања подразумева се картични систем плаћања који непосредно пружа услугу прихватања и издавања платне картице и у оквиру кога се извршавају платне трансакције с платног рачуна платиоца на платни рачун трговца. Притом, тространи картични систем плаћања који да овлашћење другом пружаоцу платних услуга да издаје платне инструменте засноване на платној картици и/или да прихвата платне трансакције на основу ових платних инструмената, или који издаје те платне инструменте с партнером у оквиру споразума о кобрендирању или преко заступника – сматра се четвоространим картичним системом плаћања.

Чланом 3. ограничава се висина међубанкарске накнаде.

Међубанкарска накнада код трансакције дебитном картицом не може бити виша од 0,2% вредности извршене трансакције, док међубанкарска накнада код трансакције кредитном картицом не може бити виша од 0,3% вредности извршене трансакције. Пружалац платне услуге не може наплатити нити понудити међубанкарску накнаду супротно овим ограничењима. Не

доведећи у питање ова ограничења, утврђује се да Народна банка Србије може прописати и највиши фиксни износ међубанкарске накнаде који се може наплатити за извршене платне трансакције на основу платних картица.

Ради праћења примене ових ограничења, утврђено је да су пружаоци платних услуга дужни да Народној банци Србије достављају податке о међубанкарским накнадама, а Народна банка Србије ближе прописује садржину, рокове и начин достављања тих података.

Ради примене ограничења међубанкарске накнаде и онемогућавања избегавања тог ограничења, утврђено је да се сваки уговорени износ новчаних средстава, укључујући нето накнаду, који има исти предмет и/или ефекат као међубанкарска накнада а који издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица или активностима које су повезане с тим трансакцијама – сматра делом међубанкарске накнаде.

И поред ограничења међубанкарске накнаде, остављена је могућност да Народна банка Србије, ако услед неповољног стања конкуренције на тржишту прихватања платних трансакција на основу платне картице у Републици Србији процени да је висина трговачке накнаде несразмерна стварним трошковима пружања ове услуге, пропише и највиши процентуални и/или фиксни износ трговачке накнаде који се може наплатити за извршење услуге прихватања платних картица. У случају потребе, наведена могућност била би спроведена уз консултације са Комисијом за заштиту конкуренције, односно по прибављању претходног мишљења ове комисије.

Утврђено је да се ограничења међубанкарских накнада не примењују на:

1) платне трансакције на основу платних картица које се односе на исплату готовог новца на банкоматима или на шалтерима пружалаца платних услуга;

2) платне трансакције на основу пословних картица;

3) платне трансакције на основу платних картица које је издао тространи картични систем плаћања.

У **члану 4.** утврђена су правила која се односе на избор платног бренда и платне апликације, с обзиром на то да је утврђено да издавалац има право да укључи два или више различитих платних брендова или платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици (енг. *cobadging*). Ово би, примера ради, била ситуација када би потрошачу била издата платна картица која се може користити у мрежи два различита картична система плаћања (нпр. ако имамо два платна бренда *CardPay* и *PayCard*, тзв. *cobadge* платна картица имала би функционалности (апликације) оба платна бренда и пружала би могућност да корисник иницира платну трансакцију коришћењем било ког од та два бренда). Наглашено је да је то право, а не обавеза издаваоца. Такође, потрошач када закључује уговор о платној услузи, има право да му се изда платни инструмент заснован на платној картици с два или више платних брендова, ако пружалац платних услуга нуди такву услугу. Трговац може употребљавати аутоматски механизам којим се врши избор одређеног платног бренда/апликације (нпр. оног чије коришћење трговцу одговара због нижих трошкова), али нема право да ограничи платиоца да изабере платни бренд/апликацију који би били различити од оних који су одабрани тим аутоматским механизмом, под условом да тај трговац прихвата и тај други платни бренд, односно платну апликацију. Картичним системима плаћања забрањује се увођење правила којима се издавалац платне картице спречава или ограничава да на једну платну картицу укључи два или више различитих

платних брендова. Одређује се обавеза пружаоца платних услуга да у примереном року пре закључења уговора о платној услузи потрошачу достави јасне и објективне информације о платним брендovima с којима је та услуга повезана, као и о њиховим карактеристикама, што би, између осталог, требало да омогући бољу информисаност потрошача о томе када му је погодније да користи један, а када други платни бренд.

У **члану 5.** регулисано је раздвајање накнада (енг. *unblending*), чиме ће се увести транспарентност и омогућити јачање преговарачке моћи трговца, пре свега малог трговца. Наиме, укида се претпостављено правило јединственог обрачуна накнада (енг. *blending*), где банка прихватилац не одређује трговачку накнаду диференцирано – у зависности од тога којом је картицом плаћено и колики ће износ међубанкарске накнаде морати да издвоји за банку издаваоца, већ се трговачка накнада успоставља јединствено – тако да картице с нижом међубанкарском накнадом практично субвенционишу употребу „скупљих“ картица.

У складу са утврђеним, банка прихватилац биће дужна да трговачке накнаде нуди и обрачунава трговцу појединачно за различите врсте и брендове платних картица за чију се употребу плаћају различите међубанкарске накнаде, осим ако је трговац од прихватиоца у писменој форми захтевао да му обрачунава јединствену накнаду за све или више врста и брендова платних картица које тај трговац прихвата. У уговору о платној услузи који закључује с трговцем, прихватилац је дужан да појединачно прикаже информације о износу свих накнада (трговачке накнаде и међубанкарске накнаде), као и о накнадама картичних система плаћања – и то за све платне брендове и врсте платних картица. Заправо, банка прихватилац ће имати обавезу да сваку збирну накнаду, попут трговачке, прикаже рашчлањено.

У **члану 6.** утврђена су правила која се односе на праксу прихватања свих картица (енг. *Honor All Cards Rule*). Наиме, реч је о обавези коју банке и картични системи плаћања намећу трговцима како би прихватили све платне картице истог бренда, без обзира на различите трошкове тих картица (правило прихватања свих производа) и без обзира на банку издаваоца (правило прихватања картица свих издавалаца). Правило прихватања картица свих издавалаца је оправдано, јер спречава трговце да праве разлику између банака које су издале одређену картицу, те тако доноси и сигурност корисницима платних картица да ће њихова платна картица бити прихваћена код трговца који ту картицу прихвата. Како би се заштитили потрошачи и могућност потрошача да поуздано знају где могу користити своје платне картице, трговци се могу обавезати да прихватају картице свих издаваоца на које се односи регулисана, односно ограничена међубанкарска накнада, ако су издате у оквиру истог бренда и исте врсте платне картице (дебитна или кредитна картица), чиме се потрошачу, примера ради, даје сигурност да код трговца који прихвата дебитне платне картице одређеног картичног система плаћања, може платити независно од тога који тип дебитне картице тог система плаћања поседује. Треба имати у виду да правило прихватања свих производа често има за циљ повезивање прихватања картица с ниским трошковима и прихватања картица с високим трошковима, односно обавезује трговце да прихватају све картице истог бренда. Зато се Законом укида правило прихватања свих производа, чиме се трговцима омогућава да праве избор код прихватања платних картица, и то у корист картица с ниским трошковима, под прописаним условима. Трговци који прихватају дебитне картице неће више моћи да буду обавезани да прихватају кредитне картице, а они који прихватају кредитне картице неће моћи да буду приморани да прихватају пословне картице. Овакво правило требало би да доведе до конкурентнијег окружења за картице за које међубанкарске

накнаде нису регулисане у оквиру Закона, јер ће трговци имати бољу преговарачку позицију кад је реч о условима под којима прихватају такве картице.

Битно је нагласити да трговац у случају да одлучи да не прихвата све картице истог брэнда – о томе мора јасно и транспарентно обавестити своје купце.

Истовремено, како би се омогућило разликовање појединих производа, уводи се правило да је издавалац дужан да обезбеди да платни инструмент заснован на платној картици буде електронски и визуелно препознатљив, на начин који омогућава трговцу и платиоцу да недвосмислено идентификују платни брэнд и врсту платне картице коју је платилац изабрао.

У **члану 7.** регулисан је недозвољени утицај на трговца код употребе платних инструмената. Наиме, утврђено је да прихватиоци и картични системи плаћања не могу трговцу забранити да усмери потрошача на употребу било ког платног инструмента (нпр. због нижих трговачких накнада), да да предност платном инструменту одређеног картичног система плаћања и да обавести потрошача о накнадама које тај трговац плаћа банци прихватиоцу. На овај начин се трговци штите од правила картичних система плаћања и прихватилаца којима би се трговцима забранило да усмеравају своје потрошаче на коришћење метода плаћања који су трговцима повољнији.

То подразумева да трговци могу да предложе потрошачу да плати одређеним платним инструментом, да дају попусте и друге погодности за плаћања одређеним инструментом, да обавесте потрошача о накнадама које плаћају за одређени инструмент и сл. С друге стране, трговци не могу да наплате посебну накнаду за коришћење одређеног инструмента/картице, у складу са Законом о платним услугама.

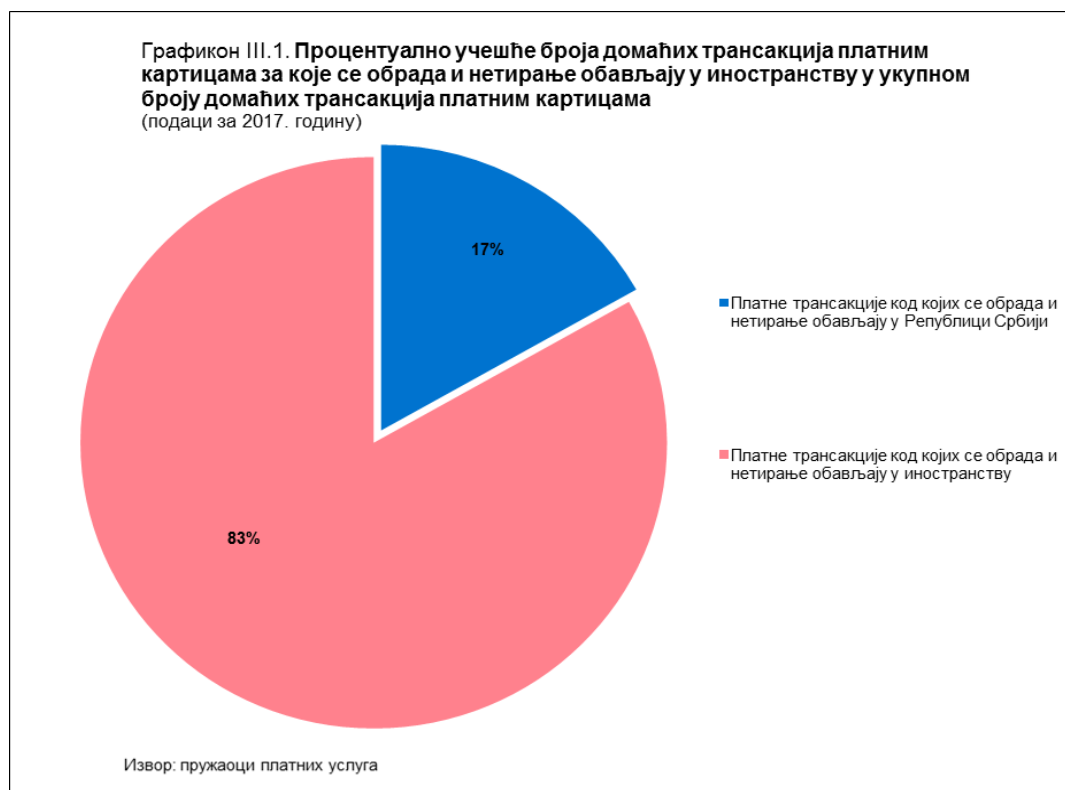
У **члану 8.** уређене су информације за трговца о појединачним платним трансакцијама на основу платних картица, тако што се унапређује транспарентност накнада које банка прихватилац наплаћује трговцу. Наиме, банка прихватилац дужна је да трговцу након извршења појединачне трансакције на основу платне картице достави, између осталог, и информације о износима трговачке накнаде, међубанкарске накнаде и накнаде картичног система плаћања које се односе на ту трансакцију. Међутим, може се уговорити да ће се информације о овим накнадама приказивати трговцу збирно, као и да ће се приказивати периодично, с тим што учесталост приказивања накнада мора бити најмање једном месечно.

У **члану 9.** утврђено је да ако издавалац кориснику платних услуга издаје платну картицу коју тај корисник употребљава за иницирање платних трансакција с текућег рачуна – издавалац је дужан да кориснику платних услуга без накнаде изда платну картицу код које се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу њене употребе обављају у платном систему у Републици Србији.

На овај начин корисници платних картица штите се од ситуација да евентуални проблеми у раду страних платних система (било да су оперативне или друге природе а над којима надлежне институције у Републици Србији тренутно немају ефективан надзор) доведу до немогућности обављања свакодневних плаћања платним картицама у Републици Србији.

Према подацима којима располаже Народна банка Србије, укупан број картичних плаћања за 2017. годину износио је 252.938.010, од чега се за 42.469.649 плаћања (17%) обрада и нетирање обављају у платним системима у Републици Србији, док се за 210.468.361 плаћања (83%) обрада и нетирање

обављају у платним системима у иностранству. Када је у питању вредност картичних плаћања, од укупне вредности која износи 999.190.125.272 динара, 124.900.144.000 динара (13%) реализује се у платним системима у Републици Србији, а 874.289.981.272 динара (87%) у страним платним системима.

Имајући у виду чињеницу да платне картице представљају платни инструмент на првом месту по употреби када су у питању потрошачи (графикон бр. II.1.), податак да се од укупног броја и вредности плаћања платним картицама 83% (односно 87%) обрађује и нетира у иностранству, као и то да се све друге домаће платне трансакције (по основу трансфера одобрења и директних задужења) извршавају у платним системима у Републици Србији – Законом је предвиђено да ако се кориснику издаје платна картица уз текући рачун, издавалац је дужан да изда платну картицу код које се у домаћим платним трансакцијама обрада нетирање и поравнање налога за пренос издатих њеном употребом обављају у платном систему у Републици Србији. На овај начин би се и ефикасније пратила адекватност управљања ризицима у вези с наведеним платним трансакцијама, а нарочито оперативним⁷ и финансијским⁸ ризиком, из разлога што је Законом о Народној банци Србије у

⁷ Оперативни ризик у платном систему јесте могућност настанка негативних ефеката на рад платног система услед пропуста у раду запослених, недостатака у раду информационих и других система, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, као и услед наступања непредвидљивих спољних догађаја.

⁸ Финансијски ризик у платном систему јесте могућност настанка негативних ефеката на рад платног система услед неспособности учесника или другог лица у овом систему да измири своје доспеле обавезе (ризик ликвидности), односно да трајно испуњава све своје обавезе (ризик солвентности).

члану 59. став 1. утврђено да Народна банка Србије, између осталог, води рачуна о ефикасном и сигурном функционисању и развоју платних система и, у складу са законом, доноси прописе којима се уређују ови системи. Ово овлашћење Народна банка Србије спроводи у складу са одредбама Закона о платним услугама, на основу кога врши, између осталог, и надзор над пословањем оператора платног система, а предмет надзора је провера усклађености пословања оператора са овим законом и прописима донетим на основу њега.

Чланом 10. уређена је заштита права и интереса корисника, и то тако што је утврђено да ако се издавалац или прихватилац не придржавају одредаба Закона или прописа донетих на основу Закона – корисник платних услуга које су предмет Закона има право на заштиту својих права и интереса, у складу са законом којим се уређују платне услуге и законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга. На сам поступак остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга (ималаца платних картица и трговаца који те картице прихватају) примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга а које се односе на остваривање заштите права и интереса корисника финансијских услуга (право на приговор даваоцу финансијских услуга, право на притужбу Народној банци Србије, вансудско решавање спорног односа, мере за отклањање неправилности и право на судску заштиту).

У **члану 11.** утврђено је да Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба Закона код банака на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују банке. Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба Закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују платне услуге. Ако у поступку надзора утврди да је субјект надзора поступао супротно Закону или прописима донетим на основу Закона, Народна банка Србије предузима према овом субјекту мере које према том субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују банке, односно мере које према овом субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују платне услуге – на начин и под условима утврђеним овим законима, укључујући и изрицање новчане казне коју у складу са одредбама тих закона може изрећи том субјекту и члану његовог органа управљања, односно руководиоцу или одговорном лицу у том лицу. На овај начин, надзор над применом одредаба Закона код банака и других пружалаца платних услуга уређен је на исти начин као надзор над применом одредаба Закона о платним услугама код ових субјеката.

Народна банка Србије овлашћена је и да, сходном применом одредаба закона којим се уређују платне услуге а које се односе на надзор, врши надзор над применом одредаба Закона и код картичних система плаћања, процесора и других пружалаца техничких услуга којима се подржава извршавање платних трансакција које су предмет Закона, односно код лица која су одговорна за пословање ових субјеката, укључујући и да према тим субјектима, односно лицима, предузима мере које може предузимати у складу са законом којим се уређују платне услуге. Ако ови субјекти, односно лица не поступе у складу с предузетим мерама, Народна банка Србије може донети решење којим се лицу, односно субјекту изриче мера забране обављања делатности, односно решење којим утврђује да су испуњени услови за покретање поступка принудне ликвидације над привредним друштвом које није поступило у складу са овим мерама. Имајући у виду прекогранични начин пословања појединих картичних система плаћања, тј. чињеницу да у пракси сви субјекти који учествују у извршењу одређене платне трансакције на основу платне картице немају нужно

установљено правно присуство у Републици Србији – надзор над применом одредаба Закона протеже се и на оне субјекте, односно лица која немају седиште или огранак уписан у регистар надлежног органа у Републици Србији, која су дужна да обавесте Народну банку Србије о свом пословном имену, седишту и начину на који ће се с њима обављати комуникација, да с Народном банком Србије сарађују и да јој на њен захтев достављају све тражене податке и документацију у вези с применом одредаба Закона. Другим речима, по први пут ће и међународни картични платни системи у вези с делом пословања на територији Републике Србије бити предмет надзора домаћег надзорног органа.

Такође, предвиђа се и надзор министарства надлежног за заштиту потрошача у погледу примене одредаба Закона које се односе на трговце, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача, преко тржишних инспектора. Наведени надзор предлаже се имајући у виду тренутне надлежности и природу послова који се обављају у оквиру Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

У **члану 12.** утврђене су новчане казне које се могу изрећи у вези с поступком остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга.

У **члану 13.** утврђени су прекршаји трговаца, односно висине новчаних казни које се трговцима и одговорним лицима могу изрећи за те прекршаје.

У **члану 14.** утврђено је привремено одступање од прописане висине међубанкарске накнаде, тако што је предвиђено да ће се висина међубанкарских накнада фазно смањивати, при чему су узети у обзир ефекти које би наведено снижавање могло да има на приходе банака које су издаваоци и прихватиоци платних картица. Наиме, предвиђено је да се ограничавање међубанкарских накнада спроведе у две фазе – за првих шест месеци примене Закона, међубанкарске накнаде смањиле би се на ниво од 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице, а након тога на ниво од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице.

У **члану 15.** утврђено је да ће платни инструменти засновани на платној картици издати до дана почетка примене Закона важити до истека рока важења који је означен на тим инструментима, како се не би стварали додатни трошкови у вези с применом члана 6. став 6. Закона.

Такође, овим чланом прописано је да ће платни инструменти засновани на платној картици издати до дана почетка примене члана 9. Закона код којих се послови из става 1. тог члана не обављају у Републици Србији важити до истека рока важења који је означен на тим инструментима, без обзира на то да ли је издавалац поступио у складу с тим чланом, тј. без обзира на то да ли је у року важења тих инструмената издао и платни инструмент код кога се наведени послови обављају у платном систему у Републици Србији.

Ипак, ако након почетка примене члана 9. Закона (два месеца након ступања на снагу Закона), издавалац продужава рок важења платног инструмента из става 2. овог члана, односно поново издаје тај инструмент или издаје нови такав инструмент, дужан је да у свему поступи у складу с чланом 9. Закона, што значи и да без накнаде изда платни инструмент код кога се обрада, нетирање и поравнање налога за пренос код домаћих платних трансакција обављају у платном систему у Републици Србији.

У **члану 16.** утврђено је да ће Народна банка Србије донети пропис о садржини, роковима и начину достављања података о међубанкарским накнадама, и то најкасније у року од три месеца од дана ступања на снагу Закона.

У **члану 17.** регулисано је усклађивање са одредбама Закона, тако што је утврђено да су пружаоци платних услуга дужни да своје пословање и унутрашње акте ускладе са одредбама Закона до дана почетка његове примене.

У **члану 18.** утврђено је да Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а да ће се примењивати истеком рока од шест месеци од дана његовог ступања на снагу, осим члана 9, који ће се примењивати истеком два месеца од ступања на снагу Закона.

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. *На кога ће и како утицати предложена решења?*

Очекује се да ће предложена решења имати позитиван утицај на смањење трошкова прихватања плаћања платним картицама које трговци имају према банкама. Трговци ће имати повољнији положај при уговарању с банкама и плаћању трговачке накнаде, с обзиром на то да се уводе правила којима се повећава транспарентност у поменутом процесу преговарања. Поред тога, трговци више неће моћи да буду обавезани да прихватају све картичне производе једног картичног система плаћања, јер је прописано да ће моћи да изаберу да прихватају само оне платне картице које подразумевају ниже трошкове.

Наведено ће допринети већој заштити, пре свега, малих и средњих трговаца, занатлија и оних који, услед релативно слабије преговарачке позиције, имају неповољније услове за прихватање платних картица, што дестимулише употребу картица у њиховим објектима, а самим тим и даљи развој безготовинских плаћања.

Основни ефекат предложених решења је у томе што се очекује да ће ограничавање међубанкарских накнада довести до нижих трговачких накнада (чију вредност у највећој мери чини међубанкарска накнада), што представља могућност за даље смањење трошкова трговаца према банкама. Последишно, очекује се да би примена предложених одредаба довела до снижавања цена за крајње кориснике, јер ниже накнаде које ће плаћати трговци смањују и укупне трошкове пословања, те тако остављају простора и за ниже цене за крајње купце⁹. У сваком случају, многи фактори одређују малопродајне цене и то се мора имати у виду кад се говори о потенцијалном смањењу цена (нпр. сектор малопродаје, величина трговца, обим продаје, број нових трговаца у конкретном сектору).

Исто тако, ограничавање међубанкарских накнада отвара могућност да се на тржиште укључе нови пружаоци платних услуга, који би понудили ниже накнаде трговцима, од чега користи могу имати и трговци и потрошачи.

Грађани ће бити заштићени и од ризика које код домаћих картичних трансакција носе обрада и нетирање налога за пренос у иностранству, јер се прописује обавезно издавање платних картица код којих се наведени послови обављају у Републици Србији.

⁹ Наиме, у прилог томе говори и документ Европске комисије који се односи на утицај ограничавања међубанкарских накнада, где се наводи да су притисци конкуренције у малопродаји јачи од ефеката конкуренције у банкарству, те да се пре може очекивати да ће трговци своју уштеду, коју остваре кроз ниже трговачке накнаде, пренети на потрошаче, него да ће банке бенефите од виших међубанкарских накнада пренети на своје клијенте (нпр. кроз ниже трошкове чланарине за платне картице). http://ec.europa.eu/competition/publications/cpb/2015/003_en.pdf

Све наведено би требало да доведе до раста броја прихватних места и издатих картица, као и до раста броја (активних) платних картица. Заступљенија мрежа POS терминала и већи број картица требало би да за последицу имају већи број картичних трансакција, чиме би се смањила готовинска плаћања, што може да има и позитиван утицај на борбу против избегавања плаћања пореза и сиве економије.

Ако се има у виду да су основни циљеви доношења Закона смањење трошкова прихватања платних картица, развој безготовинских плаћања и смањење сиве економије, може се закључити да би његово усвајање дало позитиван допринос друштву у целини.

Анализирани су примери трошкова које имају домаћи трговци у вези с прихватањем платних картица:

– пример великог трговца – код трговца прехранбеном робом код кога је годишњи промет на продајним местима 100.000.000.000 РСД, 29% укупног промета је промет платним картицама, што износи 29.000.000.000 РСД. Ако просечна трговачка накнада за прихватање платних картица код овог трговца износи 1,20%, трговац годишње плати банкама прихватиоцима 348.000.000 РСД, што је 0,35% укупног промета трговца. Тај проценат је урачунат у цене производа и плаћају га сви потрошачи, без обзира на то на који начин плаћају робу (готовином или платном картицом);

– пример средњег трговца – код трговца опремом за децу и играчкама код кога је годишњи промет на продајним местима 2.250.000.000 РСД, 50% укупног промета је промет платним картицама, што износи 1.125.000.000 РСД. Ако просечна трговачка накнада за прихватање платних картица код овог трговца износи 1,49%, трговац годишње плати банкама прихватиоцима 16.800.000 РСД на име накнаде за прихватање платних картица. Овај износ представља 0,75% укупног промета трговца и тај проценат је урачунат у цене производа и плаћају га сви потрошачи, без обзира на то на који начин плаћају робу (готовином или платном картицом);

– пример малог трговца – код трговца обућом и одећом код кога је годишњи промет на продајним местима 15.000.000 РСД, 20% укупног промета је промет платним картицама, што износи 3.000.000 РСД. Ако је просечна трговачка накнада код овог трговца 2,20%, трговац годишње плати банкама прихватиоцима 66.600 РСД на име накнаде за прихватање платних картица. Овај износ представља 0,44% укупног промета трговца и урачунат је у цене производа и плаћају га сви потрошачи, без обзира на то на који начин плаћају робу (готовином или платном картицом).

Из наведених примера следи да су трошкови прихватања платних картица значајни (нарочито из примера великог трговца, који банкама на име ових трошкова плати око 3 милиона евра годишње), те да њихово снижавање оставља простор за снижавање цена роба и услуга. Исто тако, на основу тих примера могло би се закључити и какве би биле последице на тржишту ако би учешће плаћања платним картицама на продајним местима порасло на 50% (како је тренутно у примеру средњег трговца) а да тај раст не буде праћен снижавањем трговачких накнада. Наиме, повећањем учешћа плаћања платним картицама, повећано би било и учешће трошкова за прихватање платних картица у укупном промету трговца, што би неминовно довело до повећања малопродајних цена производа. Иако је чињеница да би се истовремено смањило учешће готовине, треба имати у виду да би без симултаног снижења трговачких накнада једина последица тог смањења учешћа готовог новца било увећање профита картичних шема и банака, док би трговци и потрошачи, а самим тим и друштво у целини, били на губитку.

Ово нас наводи на закључак да је нужно да напори државе да се подстакну безготовински облици плаћања треба да буду праћени мерама које ће довести до смањења трговачких накнада (што је засигурно усвајање прописа којим се ограничавају међубанкарске накнаде), јер се једино тако могу остварити пројектовани позитивни ефекти безготовинске економије за трговце и потрошаче.

2. Које трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди (нарочито малим и средњим предузећима)?

Примена Закона неће изазвати додатне трошкове грађанима и привреди, већ би, напротив, требало да има позитиван утицај на смањење трошкова грађана и трговаца. Наиме, као што је описано у одговору на претходно питање, очекивано је да ће се умањити трошкови прихватања плаћања платним картицама које трговци имају према банкама, изражени кроз трговачку накнаду, имајући у виду да највећи део трговачке накнаде чини међубанкарска накнада, која се Законом ограничава на износ нижи од износа који тренутно преовлађују на тржишту. Предложена решења дају трговцима повољнији положај при уговарању с банкама и плаћању трговачке накнаде, с обзиром на то да се уводе правила којима се повећава транспарентност у поменутом процесу преговарања. Поред тога, трговци више неће моћи да буду обавезани да прихватају све картичне производе једног картичног система плаћања, јер је прописано да ће моћи да изаберу да прихватају само оне платне картице које подразумевају ниже трошкове.

Наведено ће допринети већој заштити, пре свега, малих и средњих трговаца, занатлија и оних који, услед релативно слабије преговарачке позиције, имају неповољније услове за прихватање платних картица, што дестимулише употребу картица у њиховим објектима, а самим тим и даљи развој безготовинских плаћања.

Очекује се да ће ограничавање, односно смањење међубанкарских накнада (и последично трговачких накнада) довести до снижавања цена за крајње кориснике, односно грађане, јер ниже накнаде које ће плаћати трговци смањују и укупне трошкове пословања, те тако остављају простора и за ниже цене за крајње купце. У сваком случају, многи фактори одређују малопродајне цене и то се мора имати у виду кад се говори о потенцијалном смањењу цена (нпр. сектор малопродаје, величина трговца, обим продаје, број нових трговаца у конкретном сектору).

Исто тако, ограничавање међубанкарских накнада отвара могућност да се на тржиште укључе нови пружаоци платних услуга, који би трговцима понудили ниже накнаде, од чега користи могу имати и трговци и потрошачи.

Грађани ће бити заштићени и од ризика које код домаћих картичних трансакција носе обрада и нетирање налога за пренос у иностранству, јер се прописује обавезно издавање платних картица код којих се наведени послови обављају у Републици Србији.

Ипак, приликом припреме предложених законских решења узети су у обзир ефекти које ће снижавање међубанкарских накнада имати на приходе банака које су издаваоци и прихватиоци платних картица. У оквиру Народне банке Србије спроведена је анализа пословања банака с платним картицама, како би се размотрио утицај доношења Закона на њихово будуће пословање. Анализа је показала да је разумно очекивати да банке размотре своје пословне моделе у сегменту пословања с платним картицама, као и своје приходе и расходе у вези са овим пословањем, с обзиром на то да ће аспект издавања платних картица бити под утицајем ефеката Закона, односно да ће Закон

подстаћи сегмент прихватања платних картица. Наиме, банке које су велики издаваоци а немају развијен сегмент пословања који се односи на прихватање картица, биће под већим утицајем смањења међубанкарских накнада у односу на оне банке код којих је избалансирано пословање издавања и прихватања картица. Како би банке имале довољно времена да своје пословне моделе прилагоде доношењу Закона, предвиђено је да се ограничавање међубанкарских накнада спроведе у две фазе – за првих шест месеци примене Закона међубанкарске накнаде ће бити смањене на ниво од 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице, а након тога на ниво од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице. Очекује се да ће у средњем и дугом року ефекат Закона бити такав да ће се појачати конкуренција банака и других пружалаца платних услуга на страни прихватања картица, те да ће њихово надметање за ширење на тржишту мреже POS уређаја довести до раста броја тих терминала, као и броја картичних трансакција, чиме ће се моћи надокнадити мањи приходи банака по основу међубанкарских накнада или ће се њихови укупни приходи од пословања с платним картицама чак и повећати услед ефекта економије обима. Треба напоменути да се очекује да ће због смањења међубанкарске накнаде банке прихватиоци имати мање трошкове по овом основу, а тиме и већу могућност да понуде повољније трговачке накнаде трговцима. Уз ниже трговачке накнаде, и трговци ће моћи да понуде конкурентније цене, што би представљало крајњи позитиван ефекат овог прописа за грађане и привреду.

3. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о Закону?

Грађани, стручна јавност и све друге заинтересоване стране биле су позване да у оквиру јавне расправе у периоду од 30. маја 2017. године, када је Нацрт закона о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица (у даљем тексту: Нацрт закона) објављен на интернет страници Народне банке Србије, па до 20. септембра 2017. године доставе Народној банци Србије своје сугестије и примедбе на Нацрт закона.

Коментаре на Нацрт закона доставили су картични системи плаћања, банке, струковна удружења, невладине организације, државни органи, међународне институције, привредни субјекти и грађани. Пошто у конкретном случају није реч о изменама постојећег прописа, већ о новом закону којим се уређује материја платних картица и трансакција на основу тих картица – Народна банка Србије анализирао је све пристигле коментаре и сугестије и узела их у обзир при састављању коначног предлога Закона. Представници Народне банке Србије настојали су да одговоре на све пристигле коментаре и разјасне сва отворена питања. Суштина сугестија и коментара картичних система плаћања, банака и њихових струковних удружења односила се на предлог да се ограничавање међубанкарских накнада одложи. Народна банка Србије детаљно је одговорила сваком субјекту појединачно, износећи аргументацију садржану у овом образложењу Закона која се односи на потребу да се уреди тржиште платних картица у Републици Србији, подстакну безготовинска плаћања и заштите интереси грађана и привреде, нарочито малих трговаца. При томе, сви предлози који нису били у супротности са суштином предложеног прописа, односно ограничавањем међубанкарских накнада – узети су у обзир и имплементирани у коначни текст предложеног прописа. У том смислу, унета су потребна додатна објашњења појединих института (нпр. обрачун међубанкарске накнаде и нето накнаде, информације након извршавања појединачне платне трансакције, уговарање накнада с трговцима). Такође, ради умањивања трошкова усклађивања са Законом за издаваоце платних картица, одложена је примена одредбе која се односи на

важење инструмената заснованих на платној картици издатих до дана ступања на снагу закона, а у вези с визуелним идентитетом тих инструмената из члана 6. Закона, односно предвиђено је да ће ти инструменти важити до истека рока важења који је означен на њима.

С друге стране, сугестије (малих и средњих) трговаца и грађана односиле су се на предлоге да се скрате рокови за почетак примене Закона како би се што раније омогућило снижавање накнада које трговци плаћају банкама за прихватање плаћања платним картицама.

Поред наведеног, представници Народне банке Србије организовали су представљање Нацрта закона у Привредној комори Србије, којем су присуствовали представници банака, картичних организација и друге заинтересоване стране. Након представљања у Привредној комори Србије, одржани су и бројни састанци с представницима картичних организација и банака, као и невладиних организација које их представљају. И након званичног окончања јавне расправе, Народна банка Србије наставила је комуникацију са заинтересованим странама све до момента сачињавања предлога закона.

4. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

Народна банка Србије ће у року од три месеца од дана ступања на снагу Закона донети пропис на основу кога ће се извештавати о примени Закона у погледу висине међубанкарских накнада. На основу ових, али и других прикупљених података вршиће се надзор над поштовањем прописаних ограничења.

Осим тога, Народна банка Србије ће у поступку надзора контролисати и поштовање других прописаних обавеза, старати се о заштити корисника платних услуга, те предузимати одговарајуће мере ради усклађивања поступања субјеката надзора са свим прописаним обавезама.

Ради квалитетног испуњавања новонасталих обавеза, Народна банка Србије благовремено ће спроводити активности усмерене ка адекватном јачању постојећих капацитета, нарочито имајући у виду да она, у оквиру Управе за надзор над финансијским институцијама, већ врши контролу законитости рада код банака и пружалаца платних услуга који су субјекти надзора Народне банке Србије и у складу с решењима предложеним у Закону.

V. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

У буџету Републике Србије није потребно обезбедити додатна финансијска средства за спровођење Закона.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог закона по хитном поступку предлаже се у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 – пречишћен текст). Доношење допуна овог закона по хитном поступку предлаже се с обзиром на то да се његовим доношењем испуњавају међународне обавезе и усклађују прописи са прописима Европске уније.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:

Народна банка Србије

2. Назив прописа:

Предлог закона о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица / Proposal for the Law on multilateral interchange fees and special operating rules for card-based payment transactions

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС“, бр. 83/2008) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС“, бр. 83/2008) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа

Одредбе Споразума – Наслов VIII, Политике сарадње, члан 91. Банкарство, осигурање и друге финансијске услуге

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума

Члан 8. Споразума – највише шест година

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

Испуњава у потпуности

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

Нема

д) Веза с Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније у делу 3. Способност преузимања обавеза из чланства у ЕУ, 3.4. Слободно кретање капитала, 3.4.2. Платни систем предвиђено је доношење наведеног прописа. Као рок за усвајање у наведеном програму утврђен је други квартал 2018. године.

4. Усклађеност прописа с прописима Европске уније:

а) Навођење одредаба примарних извора права Европске уније и оцене усклађености с њима

Уговор о функционисању Европске уније, Део трећи, Политика и унутрашње мере Уније, Наслов IV, Слободно кретање, људи, услуга и капитала, Поглавље 4, Капитал и плаћања, члан 63.

The Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three, Union Policies and Internal Actions, Title IV, Free movement of persons, services and capital, Chapter IV, Capital and Payment, Article 63.

Потпуно усклађен – пропис је у складу са одредбама примарних извора права Европске уније и усклађен је са свим начелима која из тих одредаба произлазе.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености с њима

32015R0751

Уредба (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама

Regulation (EU) 2015/751 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on interchange fees for card-based payment transactions

Делимично усклађен – предлог прописа је у складу са одредбама секундарних извора права Европске уније, делимично усклађен с начелима која из тих одредаба произлазе па се њиме преузимају одређене одредбе секундарног извора права Европске уније о коме је реч;

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност с њима
Не

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

Предлогом закона нису пренете одређене одредбе Уредбе (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

Одредбе Уредбе које нису пренете ће се директно примењивати приступањем Републике Србије Европској унији.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредаба секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произлази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Званичних превода текста Уредбе нема.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

Током израде овог предлога закона консултовани су експерти Светске банке као и експерт Европске комисије који је учествовао у писању Уредбе (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама. Наведене консултације спроведене су у оквиру „Програма за дознаке и плаћања“ који организује Светска банка под покровитељством Швајцарског секретаријата за економске послове – SECO.

Датум: 21. маја 2018. године

Гувернер Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић

ТАБЕЛА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА О МЕЋУБАНКАРСКИМ НАКНАДАМА И ПОСЕБНИМ ПРАВИЛИМА ПОСЛОВАЊА КОД ПЛАТНИХ ТРАНСАКЦИЈА НА ОСНОВУ ПЛАТНИХ КАРТИЦА С ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

<p>1. Назив прописа Европске уније :</p> <p>Regulation (EU) 2015/751 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on interchange fees for card-based payment transactions (Text with EEA relevance)</p> <p>Уредба (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама</p>	<p>2. „CELEX” ознака ЕУ прописа</p> <p>32015R0751</p>
<p>3. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:</p> <p>Народна банка Србије</p>	<p>4. Датум израде табеле:</p> <p>30.04.2018.</p>
<p>5. Назив (нацрта, предлога) прописа чије одредбе су предмет анализе усклађености са прописом Европске уније</p> <p>0.1. Предлог закона о међубанкарским накнадама и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица</p> <p>0.2 Закон о платним услугама („Службени гласник РС“, бр. 139/2014)</p> <p>0.3 Закон о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010 и 14/2015)</p>	<p>6. Бројчане ознаке (шифре) планираних прописа из базе НПАА:</p> <p>2017-549</p>
<p>7. Усклађеност одредби прописа са одредбама прописа ЕУ:</p>	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
Одредба прописа ЕУ ¹⁰	Садржина одредбе	Одредбе прописа Р. Србије ¹¹	Садржина одредбе	Усклађеност ¹²	Разлози за делимичну усклађеност, неусклађеност или непреносивост	Напомена о усклађености
	CHAPTER I GENERAL PROVISIONS Article 1 Scope		Предмет закона Члан 1.			
1.1	This Regulation lays down uniform technical and business requirements for card-based payment transactions carried out within the Union, where both the payer's payment service provider and the payee's payment service provider are located therein.	01. 1.1	Овим законом уређују се међубанкарске накнаде које се наплаћују при извршавању платних трансакција на основу платних картица у Републици Србији, код којих пружалац платних услуга платиоца и пружалац платних услуга трговца имају седиште у Републици Србији, као и посебна правила пословања у вези са издавањем и прихватањем платних	ПУ		Одредбе уредбе које се односе на прекограничне платне трансакције које се извршавају између пружалаца који имају седиште у различитим државама чланицама Евроспке уније примењиваће

¹⁰ Article, paragraph, subparagraph, item (for example: 1.3.2.a, where 1= Article, 3 = paragraph, 2 = subparagraph, a = item)

¹¹ Члан, став, тачка (на пример: 3.3.1, где је 3 = члан, 3 = став, 1= тачка)

¹² Потпуно усклађено - ПУ, делимично усклађено - ДУ, неусклађено - НУ, непреносиво – НП

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			инструментата заснованих на платним картицама.			се од дана приступања Републике Србије Европској унији.
1.2	<p>This Regulation does not apply to services based on specific payment instruments that can be used only in a limited way, that meet one of the following conditions:</p> <p>(a) instruments allowing the holder to acquire goods or services only in the premises of the issuer or within a limited network of service providers under direct commercial agreement with a professional issuer;</p> <p>(b) instruments which can be used only to acquire a very limited range of goods or services;</p> <p>(c) instruments valid only in a single Member State provided at the request of an undertaking or a public sector entity and regulated by a national or regional public authority for specific social or tax purposes to acquire specific goods or services from suppliers having a commercial agreement with the issuer.</p>	01. 1.2	<p>Одредбе овог закона не примењују се на платне трансакције које се извршавају на основу посебних инструмената који се могу користити само ограничено, а испуњавају најмање један од следећих услова:</p> <p>1) инструменти који омогућавају њиховом имаоцу прибављање робе и услуга могу се користити искључиво у просторијама субјекта који издаје ове инструменте или, у складу са уговором који је закључен са субјектом који се бави издавањем ових инструмената, код ограничене мреже продаваца робе и услуга, или за врло ограничен избор робе и услуга;</p> <p>2) инструменти се издају на захтев правног лица, предузетника или субјекта из јавног сектора ради стицања добара или услуга од добављача или пружаоца услуге који су о томе закључили уговор са издаваоцем тих инструмената, а уређени су актом надлежног органа јавне власти да би се остварили одређени социјални или фискални циљеви.</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
1.3	<p>Chapter II does not apply to the following:</p> <p>(a) transactions with commercial cards;</p> <p>(b) cash withdrawals at automatic teller machines or at the counter of a payment service provider; and</p> <p>(c) transactions with payment cards issued by three party payment card schemes.</p>	01. 3.9	<p>Одредбе овог члана не примењују се на:</p> <p>1) платне трансакције на основу платних картица које се односе на исплату готовог новца на банкоматима или на шалтерима пружалаца платних услуга;</p> <p>2) платне трансакције на основу пословних картица;</p> <p>3) платне трансакције на основу платних картица које је издао тространи картични систем плаћања.</p>	ПУ		
1.4	Article 7 does not apply to three party payment card schemes.			НУ	<p>Одредбе члана 7 Уредба (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама ће се директно примењивати по приступању Републике Србије Европској унији.</p>	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
1.5 (first sentence)	When a three party payment card scheme licenses other payment service providers for the issuance of card-based payment instruments or the acquiring of card-based payment transactions, or both, or issues card-based payment instruments with a co-branding partner or through an agent, it is considered to be a four party payment card scheme.	0.1 2.1.25	25) тространи картични систем плаћања је картични систем плаћања у којем овај систем непосредно пружа услугу прихватања и издавања платне картице, а платне трансакције на основу платних картица се извршавају у оквиру тог система, при чему се тространи картични систем плаћања који да овлашћење другом пружаоцу платних услуга да издаје платне инструменте засноване на платној картици и/или да прихвата платне трансакције на основу ових платних инструмената, односно који издаје те платне инструменте са партнером у оквиру споразума о кобрендирању или преко заступника – сматра четвоространим картичним системом плаћања;	ПУ		
1.5 (second sentence)	However, until 9 December 2018 in relation to domestic payment transactions, such a three party payment card scheme may be exempted from the obligations under Chapter II, provided that the card-based payment transactions made in a Member State under such a three party payment card scheme do not exceed on a yearly basis 3 % of the value of all card-based payment transactions made in that Member State.			НП	Опција није искоришћена.	
	Article 2 Definitions		Значење појединих појмова Члан 2.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.1	(1) 'acquirer' means a payment service provider contracting with a payee to accept and process card-based payment transactions, which result in a transfer of funds to the payee;	01. 2.1.20	20) прихватилац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији, који се, у складу са уговором закљученим с трговцем, обавезао да пружа платне услуге прихватања платних трансакција на основу платне картице и извршавања тих платних трансакција ради преноса новчаних средстава трговцу;	ПУ		
2.1.2	(2) 'issuer' means a payment service provider contracting to provide a payer with a payment instrument to initiate and process the payer's card-based payment transactions;	01. 2.1.21	21) издавалац је пружалац платних услуга са седиштем у Републици Србији, који се, у складу са уговором закљученим с платиоцем, обавезао да том лицу пружа платне услуге издавања платног инструмента за иницирање платних трансакција на основу платних картица и извршавања тих платних трансакција;	ПУ		
2.1.3	(3) 'consumer' means a natural person who, in payment service contracts covered by this Regulation, is acting for purposes other than the trade, business or profession of that person;	01. 2.1.22	22) потрошач је физичко лице које закључује уговоре о платним услугама које су предмет овог закона у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности;	ПУ		
2.1.4	(4) 'debit card transaction' means a card-based payment transaction, including those with prepaid cards that is not a credit card transaction;	01. 2.1.12	12) трансакција дебитном картицом је платна трансакција на основу платне картице која није трансакција кредитном картицом; 11) припејд картица је платна картица на којој је похрањен електронски новац и која се користи за иницирање трансакције дебитном картицом;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.5	(5) 'credit card transaction' means a card-based payment transaction where the amount of the transaction is debited in full or in part at a pre agreed specific calendar month date to the payer, in line with a prearranged credit facility, with or without interest;	01. 2.1.9	9) трансакција кредитном картицом је платна трансакција на основу платне картице код које се платилац задужује за износ трансакције у целости или делимично на унапред утврђени календарски дан, у складу са условима утврђеним уговором о издавању кредитне картице, без обзира на то да ли се обрачунава и плаћа камата;	ПУ		
2.1.6	(6) 'commercial card' means any card-based payment instrument issued to undertakings or public sector entities or self-employed natural persons which is limited in use for business expenses where the payments made with such cards are charged directly to the account of the undertaking or public sector entity or self-employed natural person;	01. 2.1.13	13) пословна картица је платна картица издата правним лицима, субјектима из јавног сектора, предузетницима или другим физичким лицима која обављају делатност слободне професије, која је ограничена за употребу само у пословне сврхе, а плаћања извршена њеном употребом наплаћују се на терет ових лица;	ПУ		
2.1.7	(7) 'card-based payment transaction' means a service based on a payment card scheme's infrastructure and business rules to make a payment transaction by means of any card, telecommunication, digital or IT device or software if this results in a debit or a credit card transaction. Card-based payment transactions exclude transactions based on other kinds of payment services;	01. 2.1.5	5) платна трансакција на основу платне картице јесте платна трансакција која се иницира и извршава на основу употребе платне картице путем картичног, телекомуникационог, дигиталног или информационо-технолошког уређаја или софтвера, у складу с пословним правилима картичних система плаћања и коришћењем инфраструктуре тих система, а која се не сматра трансфером одобрења или директним задужењем у смислу закона којим се уређују платне услуге;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.8	(8) 'cross-border payment transaction' means a card-based payment transaction where the issuer and the acquirer are located in different Member States or where the card-based payment instrument is issued by an issuer located in a Member State different from that of the point of sale;			НУ		Предмет закона су трансакције код којих оба пружаоца платних услуга (издавалац и прихватилац) имају седиште у Републици Србији. Одредбе уредбе које се односе на прекограничне платне трансакције које се извршавају између пружалаца који имају седиште у различитим државама чланицама Европске уније примењиваће се од дана приступања Републике Србије Европској унији.
2.1.9	(9) 'domestic payment transaction' means any card-based payment transaction which is not a cross-border payment transaction;			НП		Предмет закона су трансакције код којих оба пружаоца платних услуга (издавалац и прихватилац) имају седиште у Републици Србији, те с тога није потребно посебно дефинисати домаћу платну трансакцију, као и

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
						прекограничну трансакцију.
2.1.10	(10) 'interchange fee' means a fee paid for each transaction directly or indirectly (i.e. through a third party) between the issuer and the acquirer involved in a card-based payment transaction. The net compensation or other agreed remuneration is considered to be part of the interchange fee;	01. 2.1.1	1) међубанкарска накнада (енг. multilateral interchange fee) означава накнаду, укључујући нето накнаду и било који други уговорени износ новчаних средстава, која се непосредно или посредно (нпр. преко трећих лица) плаћа за платну трансакцију на основу платне картице између издаваоца и прихватиоца који учествују у извршењу те трансакције;	ПУ		
2.1.11	(11) 'net compensation' means the total net amount of payments, rebates or incentives received by an issuer from the payment card scheme, the acquirer or any other intermediary in relation to card-based payment transactions or related activities;	01. 2.1.2	2) нето накнада је укупан износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица и повезаним активностима, који је умањен за износ новчаних средстава, попушта (олакшица) или других врста подстицаја које издавалац даје картичним системима плаћања у вези с тим трансакцијама и активностима;	ПУ		
2.1.12	(12) 'merchant service charge' means a fee paid by the payee to the acquirer in relation to card-based payment transactions;	01. 2.1.3	3) трговачка накнада (енг. merchant service charge) је накнада коју прихватиоцу плаћа трговац у вези с платном трансакцијом на основу	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			платне картице;			
2.1.13	(13) 'payee' means a natural or legal person who is the intended recipient of funds which have been the subject of a payment transaction;	01. 2.1.19	19) трговац је прималац плаћања, односно физичко или правно лице које је одређено као прималац новчаних средстава која су предмет платне трансакције на основу платне картице;	ПУ		
2.1.14	(14) 'payer' means a natural or legal person who holds a payment account and allows a payment order from that payment account, or, where there is no payment account, a natural or legal person who gives a payment order;	01. 2.1.18	18) платилац је физичко или правно лице које има платни рачун и саглашава се да се на терет овог рачуна изврши платни налог, односно платна трансакција на основу платне картице, а ако нема платног рачуна – физичко или правно лице које издаје платни налог ради извршења ове трансакције;	ПУ		
2.1.15	(15) 'payment card' means a category of payment instrument that enables the payer to initiate a debit or credit card transaction;	01. 2.1.7	7) платна картица је платни инструмент у облику физичке или електронске картице који се користи за иницирање платне трансакције;	ПУ		
2.1.16	(16) 'payment card scheme' means a single set of rules, practices, standards and/or implementation guidelines for the execution of card-based payment transactions and which is separated from any infrastructure or payment system that supports its operation, and includes any specific decision-making body, organisation or entity accountable for the functioning of the scheme;	01. 2.1.23	23) картични систем плаћања (енг. <i>payment card scheme</i>) означава јединствен скуп правила, пракси, стандарда и/или оперативних смерница за извршавање платних трансакција на основу платних картица, а обухвата и посебно тело, организацију или субјекта који доносе одлуке о пословању овог	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			система и одговорни су за пословање тог система;			
2.1.17	(17) 'four party payment card scheme' means a payment card scheme in which card-based payment transactions are made from the payment account of a payer to the payment account of a payee through the intermediation of the scheme, an issuer (on the payer's side) and an acquirer (on the payee's side);	01. 2.1.24	24) четворострани картични систем плаћања јесте картични систем плаћања код којег се платне трансакције на основу платних картица извршавају посредством тог система, издаваоца и прихватиоца;	ПУ		
2.1.18	(18) 'three party payment card scheme' means a payment card scheme in which the scheme itself provides acquiring and issuing services and card-based payment transactions are made from the payment account of a payer to the payment account of a payee within the scheme. When a three party payment card scheme licenses other payment service providers for the issuance of card-based payment instruments or the acquiring of card-based payment transactions, or both, or issues card-based payment instruments with a co-branding partner or through an agent, it is considered to be a four party payment card scheme;	01. 2.1.25	25) тространи картични систем плаћања јесте картични систем плаћања који непосредно пружа услугу прихватања и издавања платне картице и у оквиру кога се извршавају платне трансакције на основу платних картица, при чему се тространи картични систем плаћања који другом пружаоцу платних услуга да овлашћење да издаје платне инструменте засноване на платној картици и/или да прихвата платне трансакције на основу ових платних инструмената, односно који те платне инструменте издаје с партнером у оквиру споразума о кобрендирању или преко заступника – сматра четвоространим картичним системом плаћања;	ПУ		
2.1.19	(19) 'payment instrument' means any personalised device(s) and/or set of procedures agreed between the payment service user and the payment service provider and used in order to initiate a payment order;	02. 2.1.4	4) платни инструмент означава свако персонализовано средство и/или низ поступака уговорених између корисника	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			платних услуга и пружаоца платних услуга, а које тај корисник употребљава за издавање платног налога;			
2.1.20	(20) 'card-based payment instrument' means any payment instrument, including a card, mobile phone, computer or any other technological device containing the appropriate payment application which enables the payer to initiate a card-based payment transaction which is not a credit transfer or a direct debit as defined by Article 2 of Regulation (EU) No 260/2012;	01. 2.1.15	15) платни инструмент заснован на платној картици је сваки платни инструмент, укључујући и платну картицу, рачунар, мобилни телефон или било које друго техничко средство које садржи платну апликацију, који омогућава платиоцу да иницира платну трансакцију на основу платне картице;	ПУ		
2.1.21	(21) 'payment application' means computer software or equivalent loaded on a device enabling card-based payment transactions to be initiated and allowing the payer to issue payment orders;	01. 2.1.14	14) платна апликација је рачунарски софтвер или одговарајући еквивалент учитан на рачунару, мобилном телефону или било ком другом уређају који омогућава да се иницира платна трансакција на основу платне картице и да платилац изда платни налог;	ПУ		
2.1.22	(22) 'payment account' means an account held in the name of one or more payment service users which is used for the execution of payment transactions, including through a specific account for electronic money as defined in point 2 of Article 2 of Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council (8);	02. 2.1.3	3) платни рачун означава рачун који се користи за извршавање платних трансакција, а који води пружалац платних услуга за једног или више корисника платних услуга;	ПУ		
2.1.23	(23) 'payment order' means any instruction by a payer to its payment service provider requesting the execution of a payment transaction;	02. 2.1.2	2) платни налог означава инструкцију платиоца или примаоца плаћања свом пружаоцу платних услуга којом се захтева извршење платне трансакције;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
2.1.24	(24) 'payment service provider' means any natural or legal person authorised to provide the payment services listed in the Annex to Directive 2007/64/EC or recognised as an electronic money issuer in accordance with Article 1(1) of Directive 2009/110/EC. A payment service provider can be an issuer or an acquirer or both;	02. 10.1.	Платне услуге у Републици Србији могу пружати: 1) банка; 2) институција електронског новца; 3) платна институција; 4) Народна банка Србије; 5) Управа за трезор или други органи јавне власти у Републици Србији, у складу са својим надлежностима утврђеним законом; 6) јавни поштански оператор са седиштем у Републици Србији, основан у складу са законом којим се уређују поштанске услуге (у даљем тексту: јавни поштански оператор).	ПУ		
2.1.25	(25) 'payment service user' means a natural or legal person making use of a payment service in the capacity of either payer or payee, or both;	02. 2.1.6	б) корисник платних услуга означава физичко или правно лице које користи или је користило платну услугу у својству платиоца и/или примаоца плаћања или се пружаоцу платних услуга обратило ради коришћења тих услуга;	ПУ		
2.1.26	(26) 'payment transaction' means an action, initiated by the payer or on its behalf or by the payee of transferring funds, irrespective of any underlying obligations between the payer and the payee;	01. 2.1.4	4) платна трансакција означава пренос новчаних средстава на платни рачун трговца, који иницира платилац, или друго лице за његов рачун, или трговац, а обавља се без обзира на правни однос између платиоца и трговца;	ПУ		
2.1.27	(27) 'processing' means the performance of payment transaction processing services in terms of the actions required for the handling of a payment instruction between the acquirer and the issuer;	01. 2.1.26	26) процесор је лице које пружа техничку услугу обраде и/или преноса платног налога између прихватиоца и издаваоца.	ПУ		Појам „процесирање“ не постоји као посебан појам у Закону већ је из правно

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
						техничких разлога укључен у дефиницију процесора.
2.1.28	(28) 'processing entity' means any natural or legal person providing payment transaction processing services;	01.	2.1.26 26) процесор је лице које пружа техничку услугу обраде и/или преноса платног налога између прихватиоца и издаваоца.	ПУ		
2.1.29	(29) 'point of sale' means the address of the physical premises of the merchant at which the payment transaction is initiated. However: (a) in the case of distance sales or distance contracts (i.e. e-commerce) as defined in point 7 of Article 2 of Directive 2011/83/EU, the point of sale shall be the address of the fixed place of business at which the merchant conducts its business regardless of website or server locations through which the payment transaction is initiated; (b) in the event that the merchant does not have a fixed place of business, the point of sale shall be the address for which the merchant holds a valid business licence through which the payment transaction is initiated; (c) in the event that the merchant does not have a fixed place of business nor a valid business licence, the point of sale shall be the address for correspondence for the payment of its taxes relating to its sales activity through which the			НП		Појам „продајно место“ („point of sale) из Уредбе није могуће применити у Закону због чињенице да се тај закон неће примењивати на платне трансакције које се делимично извршавају у другој држави. Закон ће се примењивати на платне трансакције у којима трговац има седиште у Републици Србији, као и његов пружалац платних услуга, тако да не постоји дилема где је трансакција иницирана и извршена, као ни то које је тело надлежно за надзор.

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	payment transaction is initiated;					
2.1.30	(30) 'payment brand' means any material or digital name, term, sign, symbol or combination thereof, capable of denoting under which payment card scheme card-based payment transactions are carried out;	01. 2.1.16	16) платни бренд је сваки материјални или дигитални назив, израз, ознака, симбол или њихова комбинација, којима се означава картични систем плаћања у оквиру којег се извршава платна трансакција на основу платне картице;	ПУ		
2.1.31	(31) 'co-badging' means the inclusion of two or more payment brands or payment applications of the same brand on the same card-based payment instrument;	01. 4.1.	Издавалац има право да укључи два или више различитих платних брендова или платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици.	ПУ		
2.1.32	(32) 'co-branding' means the inclusion of at least one payment brand and at least one non-payment brand on the same card-based payment instrument;	01. 2.1.17	17) кобрендирање платног инструмента (енг. co-branding) јесте укључивање најмање једног платног бренда и најмање једног бренда који није платни бренд на истом платном инструменту заснованом на платној картици;	ПУ		
2.1.33	(33) 'debit card' means a category of payment instrument that enables the payer to initiate a debit card transaction excluding those with prepaid cards;	01. 2.1.10	10) дебитна картица је платна картица која се користи за иницирање трансакције дебитном картицом, укључујући и припед картицу и сваку другу платну картицу која није кредитна картица;	ПУ		
2.1.34	(34) 'credit card' means a category of payment instrument that enables the payer to initiate a credit card transaction;	01. 2.1.8	8) кредитна картица је платна картица која се користи за иницирање трансакције кредитном картицом;	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)	
2.1.35	(35) 'prepaid card' means a category of payment instrument on which electronic money, as defined in point 2 of Article 2 of Directive 2009/110/EC, is stored.	01.	2.1.11	11) припејд картица је платна картица на којој је похрањен електронски новац и која се користи за иницирање трансакције дебитном картицом;	ПУ		
	CHAPTER II INTERCHANGE FEES			Међубанкарске накнаде Члан 3.			
	Article 3 Interchange fees for consumer debit card transactions			Међубанкарске накнаде Члан 3.			
3.1	1. Payment service providers shall not offer or request a per transaction interchange fee of more than 0,2 % of the value of the transaction for any debit card transaction.	01.	3.1.	Међубанкарска накнада код трансакције дебитном картицом не може бити виша од 0,2% вредности извршене трансакције.	ПУ		
3.2.a	2. For domestic debit card transactions Member States may either: (a) define a per transaction percentage interchange fee cap lower than the one provided for in paragraph 1 and may impose a fixed maximum fee amount as a limit on the fee amount resulting from the applicable percentage rate; or	0.1	3.3	Не доводећи у питање ограничења из ст. 1. и 2. овог члана, Народна банка Србије може прописати и највиши фиксни износ међубанкарске накнаде који се може наплатити за извршене платне трансакције на основу платних картица.	ПУ		
3..2.b	2. For domestic debit card transactions Member States may either: (b) allow payment service providers to apply a per transaction interchange fee of no more than EUR 0,05, or, in the Member States whose currency is				НП	Опција није искоришћена.	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	not the euro, the corresponding value in the national currency on 8 June 2015, which shall be revised every five years or whenever there is a significant variation in exchange rates. This per transaction interchange fee may also be combined with a maximum percentage rate of no more than 0,2 %, provided always that the sum of interchange fees of the payment card scheme does not exceed 0,2 % of the total annual transaction value of the domestic debit card transactions within each payment card scheme.					
3.3	3. Until 9 December 2020, in relation to domestic debit card transactions, Member States may allow payment service providers to apply a weighted average interchange fee of no more than the equivalent of 0,2 % of the annual average transaction value of all domestic debit card transactions within each payment card scheme. Member States may define a lower weighted average interchange fee cap applicable to all domestic debit card transactions.			НП	Опција није искоришћена.	
3.4	4. The annual transaction values referred to in paragraphs 2 and 3 shall be calculated on a yearly basis, commencing on 1 January and ending on 31 December and shall be applied starting from 1 April of the following year. The reference period for the first calculation of such value shall commence 15 calendar months before the date of application of paragraphs 2 and 3 and shall end three calendar months before that date.			НП	Опција није искоришћена.	
3.5 (first and second sentence)	5. The competent authorities referred to in Article 13 shall, upon their written request, require payment card schemes and/or payment service providers to provide all information necessary to verify the correct application of paragraphs 3 and 4 of this Article. Such information shall be sent to the competent authority before 1 March of the year following			НП	Опција није искоришћена.	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	the reference period referred to in the first sentence of paragraph 4.					
3.5 (third sentence)	Any other information enabling the competent authorities to verify compliance with the provisions of this Chapter shall be sent to the competent authorities upon their written request and within the deadline set by them. The competent authorities may require that such information is certified by an independent auditor.	01. 3.6	Ради праћења примене ограничења из ст. 1. до 4. овог члана, пружаоци платних услуга дужни су да Народној банци Србије достављају податке о накнадама из ових ставова, а Народна банка Србије ближе прописује садржину, рокове и начин достављања тих података.	ПУ		
	Article 4 Interchange fees for consumer credit card transactions					
4.1 (first sentence)	Payment service providers shall not offer or request a per transaction interchange fee of more than 0,3 % of the value of the transaction for any credit card transaction.	01. 3.2	Међубанкарска накнада код трансакције кредитном картицом не може бити виша од 0,3% вредности извршене трансакције.	ПУ		
4.1 (second sentence)	For domestic credit card transactions Member States may define a lower per transaction interchange fee cap.			НП	Опција није искоришћена.	
	Article 5 Prohibition of circumvention					

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
5.1	For the purposes of the application of the caps referred to in Articles 3 and 4, any agreed remuneration, including net compensation, with an equivalent object or effect of the interchange fee, received by an issuer from the payment card scheme, acquirer or any other intermediary in relation to payment transactions or related activities shall be treated as part of the interchange fee.	01. 3.5	Ради примене ограничења из ст. 1. до 4. овог члана, сваки уговорени износ новчаних средстава, укључујући нето накнаду, који има исти предмет и/или ефекат као међубанкарска накнада, а који издавалац прима од картичних система плаћања, прихватиоца или било ког другог посредника у вези с платним трансакцијама на основу платних картица или повезаним активностима – сматра се делом међубанкарске накнаде.	ПУ		
	CHAPTER III BUSINESS RULES Article 6 Licensing			НП		
6.1	1. Any territorial restrictions within the Union or rules with an equivalent effect in licensing agreements or in payment card scheme rules for issuing payment cards or acquiring card-based payment transactions shall be prohibited.			НП	Република Србија није чланица Европске уније.	
6.2	2. Any requirement or obligation to obtain a country specific licence or authorisation to operate on a cross-border basis or rule with an equivalent effect in licensing agreements or in payment card scheme rules for issuing payment cards or acquiring card-based payment transactions shall be prohibited.			НП	Република Србија није чланица Европске уније.	

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Article 7 Separation of payment card scheme and processing entities					
7.1	<p>1. Payment card schemes and processing entities:</p> <p>(a) shall be independent in terms of accounting, organisation and decision-making processes;</p> <p>(b) shall not present prices for payment card scheme and processing activities in a bundled manner and shall not cross-subsidise such activities;</p> <p>(c) shall not discriminate in any way between their subsidiaries or shareholders on the one hand and users of payment card schemes and other contractual partners on the other hand and shall not in particular make the provision of any service they offer conditional in any way on the acceptance by their contractual partner of any other service they offer.</p>			НУ	<p>Одредбе члана 7 Уредбе (ЕУ) бр. 2015/751 Европског парламента и Савета од 29. априла 2015. године о међубанкарским накнадама за платне трансакције засноване на картицама ће се директно примењивати по приступању Републике Србије Европској унији.</p>	
7.2	<p>2. The competent authority of the Member State where the registered office of the scheme is located may require a payment card scheme to provide an independent report confirming its compliance with paragraph 1.</p>			НУ		
7.3	<p>3. Payment card schemes shall allow for the possibility that authorisation and clearing messages of single card-based payment transactions be separated and processed by different processing entities.</p>			НУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
7.4	4. Any territorial discrimination in processing rules operated by payment card schemes shall be prohibited.			НУ		
7.5	5. Processing entities within the Union shall ensure that their system is technically interoperable with other systems of processing entities within the Union through the use of standards developed by international or European standardisation bodies. In addition, payment card schemes shall not adopt or apply business rules that restrict interoperability among processing entities within the Union.			НП	Република Србија није чланица Европске уније.	
7.6	6. The European Banking Authority (EBA) may, after consulting an advisory panel as referred to in Article 41 of Regulation (EU) No 1093/2010 of the European Parliament and of the Council (9), develop draft regulatory technical standards establishing the requirements to be complied with by payment card schemes and processing entities to ensure the application of point (a) of paragraph 1 of this Article. EBA shall submit those draft regulatory technical standards to the Commission by 9 December 2015. Power is delegated to the Commission to adopt the regulatory technical standards referred to in the first subparagraph of this paragraph in accordance with Articles 10 to 14 of Regulation (EU) No 1093/2010.			НП		
	Article 8 Co-badging and choice of payment brand or payment application		Избор платног бренда и платне апликације Члан 4.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
8.1	1. Any payment card scheme rules and rules in licensing agreements or measures of equivalent effect that hinder or prevent an issuer from co-badging two or more different payment brands or payment applications on a card-based payment instrument shall be prohibited.	01. 4.1	Издавалац има право да укључи два или више различитих платних брендова или платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици.	ПУ		
8.2 (first sentence)	2. When entering into a contractual agreement with a payment service provider, the consumer may require two or more different payment brands on a card-based payment instrument provided that such a service is offered by the payment service provider.	01. 4.3	Када закључује уговор о платној услузи, потрошач има право да му се изда платни инструмент заснован на платној картици с два или више платних брендова, ако пружалац платних услуга нуди такву услугу.	ПУ		
8.2 (second sentence)	In good time before the contract is signed, the payment service provider shall provide the consumer with clear and objective information on all the payment brands available and their characteristics, including their functionality, cost and security.	01. 4.4	Пружалац платних услуга дужан је да у примереном року пре закључења уговора о платној услузи потрошачу достави јасне и објективне информације о платним брендovima с којим је та услуга повезана, као и о њиховим карактеристикама, укључујући њихове могућности и применљивост, трошкове и мере заштите.	ПУ		
8.3	3. Any difference in treatment of issuers or acquirers in scheme rules and rules in licensing agreements concerning co-badging of different payment brands or payment applications on a card-based payment instrument shall be objectively justified and non-discriminatory.	01. 4.5	Све разлике у третману издавалаца или прихватилаца садржане у правилима картичног система плаћања или у одредбама уговора о давању одобрења за приступање	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			овом систему а које су последица укључивања два или више различитих платних брендова или више платних апликација истог платног бренда на платном инструменту заснованом на платној картици – морају бити засноване на објективним разлозима и недискриминаторне.			
8.4	4. Payment card schemes shall not impose reporting requirements, obligations to pay fees or similar obligations with the same object or effect on card issuing and acquiring payment service providers for transactions carried out with any device on which their payment brand is present in relation to transactions for which their scheme is not used.	01. 4.6	Не могу се у оквиру картичног система плаћања издаваоцу и/или прихватиоцу наметнути обавеза извештавања, обавеза плаћања накнада или друге сличне обавезе са истим циљем или ефектом за платне трансакције које се не извршавају коришћењем тог система а извршавају се употребом уређаја на коме је присутан и платни бренд тог система.	ПУ		
8.5	5. Any routing principles or equivalent measures aimed at directing transactions through a specific channel or process and other technical and security standards and requirements with respect to the handling of two or more different payment brands and payment applications on a card-based payment instrument shall be non-discriminatory and shall be applied in a non-discriminatory manner.	01. 4.7	Било које правило рутирања (енг. routing) или сличне мере чији је циљ усмеравање трансакција преко специфичног канала или процеса и други технички и сигурносни стандарди и захтеви у вези са употребом два или више платних брендова и платних апликација на платном инструменту заснованом на платној картици – морају бити недискриминаторни и примењени на недискриминаторан начин.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
8.6 (first sentence)	6. Payment card schemes, issuers, acquirers, processing entities and other technical service providers shall not insert automatic mechanisms, software or devices on the payment instrument or at equipment applied at the point of sale which limit the choice of payment brand or payment application, or both, by the payer or the payee when using a co-badged payment instrument.	01. 4.8	Картични системи плаћања, издаваоци, прихватиоци, процесори и други пружаоци техничких услуга не могу на платним инструментима заснованим на платној картици или на опреми која се примењује на месту продаје установити аутоматске механизме, софтвер или друге уређаје којима би се платиоцу или трговцу ограничио избор платног брэнда и/или платне апликације при употреби платног инструмента заснованог на платној картици.	ПУ		
8.6 (second sentence)	Payees shall retain the option of installing automatic mechanisms in the equipment used at the point of sale which make a priority selection of a particular payment brand or payment application but payees shall not prevent the payer from overriding such an automatic priority selection made by the payee in its equipment for the categories of cards or related payment instruments accepted by the payee.	01. 4.9	У опреми коју користи на свом месту продаје, трговац може употребљавати аутоматски механизам којим се врши избор одређеног платног брэнда или платне апликације, али нема право да ограничи платиоца да изабере платни брэнд или платну апликацију који би били различити од оних који су одабрани тим аутоматским механизмом, под условом да тај трговац прихвата изабрани платни брэнд или платну апликацију.	ПУ		
	Article 9 Unblending		Раздвајање накнада (eng. unblending) Члан 5			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
9.1	1. Each acquirer shall offer and charge its payee merchant service charges individually specified for different categories and different brands of payment cards with different interchange fee levels unless payees request the acquirer, in writing, to charge blended merchant service charges.	01. 5.1 0.1 5.2	Прихватилац је дужан да трговачке накнаде трговцу нуди и обрачунава појединачно за различите врсте и брендове платних картица за чију се употребу плаћају различите међубанкарске накнаде и/или различите накнаде картичних система плаћања. У случају из става 1. овог члана, прихватилац може трговцу обрачунавати јединствену накнаду за све или више врста и брендова платних картица које тај трговац прихвата само ако је трговац то од њега захтевао у писменој форми након пријема понуде из става 1. овог члана.	ПУ		
9.2	2. Acquirers shall include in their agreements with payees individually specified information on the amount of the merchant service charges, interchange fees and scheme fees applicable with respect to each category and brand of payment cards, unless the payee subsequently makes a different request in writing.	01. 5.3	У уговору о платној услузи који закључује с трговцем, прихватилац је дужан да појединачно прикаже информације о износу свих накнада из става 1. овог члана (трговачка накнада, међубанкарска накнада и накнада картичног система плаћања) – и то за све платне брендове и врсте платних картица, осим ако је трговац након пријема понуде из става 1. овог члана захтевао у писменој форми другачије поступање прихватиоца.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Article 10 'Honour All Cards' rule		Правило о прихватању свих картица Члан 6.			
10.1	1. Payment card schemes and payment service providers shall not apply any rule that obliges payees accepting a card-based payment instrument issued by one issuer also to accept other card-based payment instruments issued within the framework of the same payment card scheme.	01. 6.1	Пружаоци платних услуга могу обавезати трговце који прихватају платни инструмент заснован на платној картици једног издаваоца да прихватају и друге платне инструменте засноване на платним картицама који су издати у оквиру истог картичног система плаћања само ако су испуњени следећи услови: 1) платни инструменти су засновани на истом платном бренду и истој врсти платне картице (дебитна или кредитна картица); 2) платни инструментни засновани на платним картицама издају се потрошачима; 3) међубанкарска накнада код платних трансакција које се извршавају применом ових платних инструмената обрачунава се и наплаћује у складу с чланом 3. овог закона.	ПУ		
10.2	2. Paragraph 1 shall not apply to consumer card-based payment instruments of the same brand and of the same category of prepaid card, debit card or credit card subject to interchange fees under Chapter II of this Regulation.	01. 6.1	Пружаоци платних услуга могу обавезати трговце који прихватају платни инструмент заснован на платној картици једног издаваоца да морају прихватати и друге платне инструменте засноване на платним картицама који су издати у оквиру истог картичног система плаћања,	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			само ако су испуњени следећи услови: 1) платни инструменти су засновани на истом платном бренду и истој врсти платне картице (дебитна или кредитна картица); 2) платни инструментни засновани на платним картицама се издају потрошачима; 3) међубанкарска накнада код платних трансакција које се извршавају применом ових платних инструмената обрачунава се и наплаћује у складу с чланом 3. овог закона.			
10.3	3. Paragraph 1 is without prejudice to the possibility for payment card schemes and payment service providers to provide that cards may not be refused on the basis of the identity of the issuer or of the cardholder.	01. 6.2	Одредбе става 1. овог члана не доводе у питање право картичних система плаћања или пружаоца платних услуга да утврде да платне картице не могу бити одбијене по основу идентитета издаваоца или корисника платне картице.			
10.4 (first sentence)	4. Payees that decide not to accept all cards or other payment instruments of a payment card scheme shall inform consumers of this, in a clear and unequivocal manner, at the same time as they inform consumers of the acceptance of other cards and payment instruments of the payment card scheme..	01. 6.3	Ако одлучи да не прихвати све платне инструменте засноване на платним картицама одређеног картичног система плаћања, трговац је дужан да о томе јасно и недвосмислено обавести потрошача, истовремено с давањем обавештења о платним инструментима заснованим на платним картицама тог картичног система плаћања које тај трговац прихвата.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
10.4 (second sentence)	Such information shall be displayed prominently at the entrance of the shop and at the till	01. 6.4	Трговац је дужан да информације из става 3. овог члана видно истакне на улазу у продајни објекат и на наплатном месту.	ПУ		
10.4 (third sentence)	In the case of distance sales, this information shall be displayed on the payee's website or other applicable electronic or mobile medium. The information shall be provided to the payer in good time before the payer enters into a purchase agreement with the payee.	01. 6.5	У случају трговине коришћењем средстава комуникације на даљину (нпр. електронска трговина), трговац је дужан да информације из става 3. овог члана објави на својој интернет страници или на другом одговарајућем електронском или мобилном медију, при чему ове информације морају бити пружене платиоцу у примереном року пре него што закључи уговор с трговцем.	ПУ		
10.5	5. Issuers shall ensure that their payment instruments are electronically identifiable and, in the case of newly issued card-based payment instruments, also visibly identifiable, enabling payees and payers to unequivocally identify which brands and categories of prepaid cards, debit cards, credit cards or commercial cards are chosen by the payer.	01. 6.6	Издавалац је дужан да обезбеди да платни инструмент заснован на платној картици буде електронски и визуелно препознатљив, на начин који омогућава трговцу и платиоцу да недвосмислено идентификују платни бренд и врсту платне картице (дебитна, кредитна или пословна картица) коју је платилац изабрао.	ПУ		
	Article 11 Steering rules		Недозвољени утицај на трговца код употребе платних инструмената Члан 7.			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
11.1	1. Any rule in licensing agreements, in scheme rules applied by payment card schemes and in agreements entered into between card acquirers and payees preventing payees from steering consumers to the use of any payment instrument preferred by the payee shall be prohibited. This prohibition shall also cover any rule prohibiting payees from treating card-based payment instruments of a given payment card scheme more or less favourably than others.	01. 7.1.1 01. 7.1.2	Правилима картичних система плаћања и уговором између прихватиоца и трговца или на било који други начин који укључује утицај картичних система плаћања или прихватиоца – не може се трговцу забранити: 1) да усмери потрошача на употребу било ког платног инструмента; 2) да даје предност платним инструментима заснованим на платним картицама одређеног картичног система плаћања;	ПУ		
11.2	2. Any rule in licensing agreements, in scheme rules applied by payment card schemes and in agreements entered into between card acquirers and payees preventing payees from informing payers about interchange fees and merchant service charges shall be prohibited.	01. 7.1.3	Правилима картичних система плаћања и уговором између прихватиоца и трговца или на било који други начин који укључује утицај картичних система плаћања или прихватиоца не може се трговцу забранити: 3) да обавести платиоца о међубанкарским накнадама, накнадама картичних система плаћања и трговачким накнадама које плаћа.	ПУ		
11.3	3. Paragraphs 1 and 2 of this Article are without prejudice to the rules on charges, reductions or other steering mechanisms set out in Directive 2007/64/EC and Directive 2011/83/EU.	01. 7.2	Одредбама овог члана не доводе се у питање одредбе о накнадама, попустима или другим механизмима усмеравања утврђене прописима којима се уређују платне услуге и заштита потрошача.	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
	Article 12 Information to the payee on individual card-based payment transactions		Информације за трговца о појединачним платним трансакцијама на основу платних картица Члан 8.			
12.1 (first sentence)	<p>1. After the execution of an individual card-based payment transaction, the payee's payment service provider shall provide the payee with the following information:</p> <p>(a) the reference enabling the payee to identify the card-based payment transaction;</p> <p>(b) the amount of the payment transaction in the currency in which the payee's payment account is credited;</p> <p>(c) the amount of any charges for the card-based payment transaction, indicating separately the merchant service charge and the amount of the interchange fee.</p>	01. 8.1	<p>Након извршења појединачне платне трансакције на основу платне картице, прихватилац је дужан да трговцу достави следеће информације:</p> <p>1) референтну ознаку која трговцу омогућава идентификацију појединачне платне трансакције на основу платне картице;</p> <p>2) износ појединачне платне трансакције у валути у којој је одобрен платни рачун трговца;</p> <p>3) износ свих накнада које се односе на појединачну платну трансакцију на основу платне картице, са посебно назначеним износом трговачке накнаде, међубанкарске накнаде и накнаде картичног система плаћања.</p>	ПУ		
12.1 (second sentence)	<p>With the payee's prior and explicit consent, the information referred to in the first subparagraph may be aggregated by brand, application, payment instrument categories and rates of interchange fees applicable to the transaction.</p>	01. 8.2	<p>Информације из става 1. овог члана могу бити збирно приказане по платном бренду, платној апликацији, врсти платног инструмента и износу међубанкарских накнада које се примењују на платну трансакцију, ако се трговац с тиме претходно сагласно у писменој форми.</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
12.2	2. Contracts between acquirers and payees may include a provision that the information referred to in the first subparagraph of paragraph 1 shall be provided or made available periodically, at least once a month, and in an agreed manner which allows payees to store and reproduce information unchanged.	01.	8.3 Уговором између прихватиоца и трговца може се утврдити да се информације из става 1. овог члана достављају или чине доступним периодично, а најмање једном месечно, на уговорени начин који омогућава трговцу да их чува и репродукује у неизмењеном облику.	ПУ		
	CHAPTER IV FINAL PROVISIONS					
	Article 13 Competent authorities		Надзор Члан 11.			
13.1	1. Member States shall designate competent authorities that are empowered to ensure enforcement of this Regulation and that are granted investigation and enforcement powers.	01.	11 Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код банака на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују банке. Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују платне услуге. Ако у поступку надзора из ст. 1. и 2. овог члана утврди да је субјект	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>надзора поступио супротно овом закону или прописима донетим на основу овог закона, Народна банка Србије према овом субјекту предузима мере које према том субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују банке, односно мере које према овом субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују платне услуге, на начин и под условима утврђеним овим законима, укључујући и изрицање новчане казне коју у складу са одредбама тих закона може изрећи том субјекту и члану његовог органа управљања, односно руководиоцу или одговорном лицу у том лицу.</p> <p>Народна банка Србије овлашћена је да сходном применом одредаба закона којим се уређују платне услуге а које се односе на надзор над лицима из става 2. овог члана – врши надзор над применом одредаба овог закона и код картичних система плаћања, процесора и других пружалаца техничких услуга којима се подржава извршавање платних трансакција које су предмет овог закона, односно код лица која су одговорна за пословање ових субјеката, укључујући и то да према тим субјектима, односно лицима, предузима мере које може</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>предузимати у складу са законом којим се уређују платне услуге.</p> <p>Ако субјект, односно лице из става 4. овог члана не поступи у складу с мерама из тог става, Народна банка Србије може донети решење којим се овом лицу, односно субјекту изриче мера забране обављања делатности, односно решење којим утврђује да су испуњени услови за покретање поступка принудне ликвидације над привредним друштвом које није поступило у складу са овим мерама.</p> <p>Народна банка Србије доставља решења из става 5. овог члана организацији надлежној за вођење регистра привредних субјеката ради уписа одговарајуће промене података, односно ради спровођења поступка принудне ликвидације, и/или брисања субјекта из тог регистра.</p> <p>Субјект, односно лице из става 4. овог члана које нема седиште или огранак уписан у регистар надлежног органа у Републици Србији – дужно је да обавести Народну банку Србије о свом пословном имену, седишту и начину на који ће се с њиме обављати комуникација, да с Народном банком Србије сарађује и</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>да јој на њен захтев доставља све тражене податке и документацију у вези с применом одредаба овог закона.</p> <p>Министарство надлежно за заштиту потрошача врши надзор над применом одредаба овог закона које се односе на трговце, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача, преко тржишних инспектора.</p>			
13.2	2. Member States may designate existing bodies to act as competent authorities.	0.1	<p>11.1 Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код банака на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују банке.</p> <p>11.2 Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују платне услуге.</p>	ПУ		
13.3	3. Member States may designate one or more competent authorities.		<p>11.1 Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код банака на начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују банке.</p> <p>11.2 Народна банка Србије врши надзор над применом одредаба овог закона код платних институција, институција електронског новца и јавног поштанског оператора на</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		11.8	<p>начин и у поступку који су прописани законом којим се уређују платне услуге.</p> <p>Министарство надлежно за заштиту потрошача врши надзор над применом одредаба овог закона које се односе на трговце, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача, преко тржишних инспектора.</p>			
13.3	4. Member States shall notify the Commission of those competent authorities by 9 June 2016. They shall notify the Commission without delay of any subsequent change concerning those authorities.			НП	Република Србија није чланица Европске уније.	
13.4	5. The designated competent authorities referred to in paragraph 1 shall have adequate resources for the performance of their duties.			ПУ		
13.5	6. Member States shall require the competent authorities to monitor effectively compliance with this Regulation, including to counter attempts by the payment service providers to circumvent this Regulation, and take all necessary measures to ensure such compliance.			ПУ		
	<p align="center">Article 14</p> <p align="center">Penalties</p>		<p align="center">Надзор</p> <p align="center">Члан 11.</p> <p align="center">Новчана казна у поступку</p> <p align="center">остваривања заштите права и</p> <p align="center">интереса корисника платних</p> <p align="center">услуга</p> <p align="center">Члан 12.</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
14.1	1. Member States shall lay down rules on penalties applicable to infringements of this Regulation and shall take all measures necessary to ensure that they are applied.	0.1	<p>11.3 Ако у поступку надзора из ст. 1. и 2. овог члана утврди да је субјект надзора поступио супротно овом закону или прописима донетим на основу овог закона, Народна банка Србије према овом субјекту предузима мере које према том субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују банке, односно мере које према овом субјекту може предузети у складу са законом којим се уређују платне услуге, на начин и под условима утврђеним овим законима, укључујући и изрицање новчане казне коју у складу са одредбама тих закона може изрећи том субјекту и члану његовог органа управљања, односно руководиоцу или одговорном лицу у том лицу.</p>	ПУ		
		0.3	<p>117 Народна банка Србије може, независно од предузимања мера из чл. 111 до 115. овог закона или заједно с тим мерама, банци, као и члану управног, односно извршног одбора банке изрећи новчану казну за поступање супротно одредбама овог закона, прописима Народне банке Србије и другим прописима.</p> <p>Решењем о изрицању новчане казне, Народна банка Србије изриче банци новчану казну која не може бити већа од 10% укупног прихода банке</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>оствареног у претходној пословној години, а члану управног и извршног одбора те банке новчану казну која не може бити мања од једноструког ни већа од дванаестоструког износа просечне месечне зараде, односно накнаде које је то лице примило за вршење ове функције у три месеца која претходе пресечном датуму из члана 105. став 3. овог закона, узимајући у обзир критеријуме из члана 116. овог закона.</p> <p>Изузетно од става 2. овог члана, ако члан управног одбора банке не прима накнаду за вршење ове функције, или није примио ту накнаду за три месеца која претходе пресечном датуму из члана 105. став 3. овог закона, или је износ те накнаде неубичајено низак, Народна банка Србије решењем о изрицању новчане казне том члану изриче новчану казну која не може бити мања од једноструког ни већа од дванаестоструког износа просека зарада чланова извршног одбора те банке за три месеца која претходе пресечном датуму из члана 105. став 3. овог закона, а узимајући у обзир критеријуме из члана 116. овог закона.</p> <p>При изрицању новчане казне члану извршног одбора банке, Народна</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>банка Србије, поред критеријума из члана 116. овог закона, оцењује и степен одговорности овог члана узимајући у обзир поделу одговорности за послове из делокруга управног, односно извршног одбора утврђене овим законом, статугом и унутрашњим актима банке, као и овлашћења и одговорности у управљању банком која су поверена том члану.</p> <p>За поступање супротно одредбама овог закона, прописима Народне банке Србије и другим прописима које је у вези с пословима из делокруга извршног одбора банке – председнику овог одбора изриче се новчана казна најмање у износу новчане казне која се изриче члану тог одбора који је задужен за ове послове.</p> <p>Ако се новчана казна изриче у поступку контроле, решење из става 2. овог члана доноси се без претходног посебног изјашњења банке, односно члана управног или извршног одбора банке о чињеницама и околностима које су од значаја за доношење решења о изрицању ове казне, осим ако је у питању лице коме је престала функција члана управног, односно извршног одбора банке.</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		0.2 187	<p>Банка је дужна да записник о контроли и решење о изрицању новчане казне достави лицу које је функцију члана управног, односно извршног одбора банке обављало у периоду на који се односи записник. По протеклу 30 дана од дана достављања банци – сматра се да су записник о контроли и решење о изрицању новчане казне достављени овим лицима.</p> <p>Решење о изрицању новчане казне, након достављања лицу из става 1. овог члана, представља извршну исправу.</p> <p>Ако члан управног, односно извршног одбора банке, укључујући и бивше чланове ових одбора, не плати новчану казну у року утврђеном решењем о изрицању новчане казне – банка је дужна да ову казну плати у року од осам дана од истека рока утврђеног овим решењем.</p> <p>Новчане казне из става 1. овог члана уплаћују се на рачун Народне банке Србије.</p> <p>Укупан приход из става 2. овог члана има значење утврђено законом којим се уређује заштита конкуренције.</p> <p>Ако у поступку надзора утврди да</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>субјект надзора није поступио у складу са овим законом или прописима донетим на основу овог закона, а нарочито ако су истоврсне повреде чињене у одређеном периоду коришћењем исте ситуације или трајног односа с корисницима платних услуга или имаоцима електронског новца – Народна банка Србије решењем из члана 186. овог закона може изрећи новчану казну том субјекту, као и члану органа управљања, руководиоцу платне институције, институције електронског новца или платног система (у даљем тексту: руководилац субјекта надзора), односно одговорном лицу код јавног поштанског оператора.</p> <p>Новчана казна из става 1. овог члана која се изриче субјекту надзора не може бити мања од 100.000 динара ни већа од 5.000.000 динара, а новчана казна из тог става која се изриче члану органа управљања, руководиоцу субјекта надзора и одговорном лицу код јавног поштанског оператора не може бити мања од 30.000 динара ни већа од 1.000.000 динара.</p> <p>Ако у року из члана 186. став 3. овог закона субјект надзора не достави Народној банци Србије доказ из тог става – без обзира на то</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>да ли је већ изречена новчана казна у складу са ст. 1. и 2. овог члана, Народна банка Србије доноси решење којим изриче новчану казну, односно нову новчану казну том субјекту и/или другим лицима из става 2. овог члана за учињену повреду, у распону из тог става.</p> <p>При изрицању новчаних казни из ст. 2. и 3. овог члана, Народна банка Србије поступа узимајући у обзир критеријуме из члана 191. овог закона.</p> <p>Новчане казне из овог члана могу се изрећи и физичком лицу које у време изрицања новчане казне више нема својство члана органа управљања субјекта надзора, руководиоца субјекта надзора или одговорног лица код јавног поштанског оператора – за непоступања, односно повреде из става 1. овог члана који су учињени док су та лица обављала ове дужности у субјекту надзора.</p> <p>Решење којим се изриче новчана казна из овог члана, након достављања субјекту надзора, представља извршну исправу.</p> <p>Новчане казне из овог члана уплаћују се на рачун Народне банке Србије.</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		0.1 12	<p>Ако у поступку из члана 10. став 2. овог закона утврди да је издавалац или прихватилац учинио повреду одредаба става 3. овог члана – Народна банка Србије доноси решење којим овом лицу налаже да отклони утврђене неправилности и да јој о томе достави доказ у року утврђеном тим решењем, а истовремено изриче и новчану казну из тог става.</p> <p>Ако издавалац или прихватилац из става 1. овог члана у року из тог става не достави Народној банци Србије доказ да је отклонио неправилности, Народна банка Србије доноси решење којим овом лицу изриче нову новчану казну, и то у највишем износу казне утврђене у ставу 3. овог члана.</p> <p>Новчаном казном од 50.000 до 800.000 динара казниће се издавалац или прихватилац у следећим случајевима:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ако наплати или понуди међубанкарску накнаду супротно члану 3. ст. 1. до 3. овог закона (члан 3. став 4); 2) ако наплати или понуди трговачку накнаду супротно пропису из члана 3. став 7. овог закона (члан 3. став 8); 3) ако нуди платну услугу издавања платног инструмента заснованог на 			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>платној картици с два или више платних брендова/апликација, па одбије да овај платни инструмент изда потрошачу под условима под којима ту услугу нуди (члан 4. став 3);</p> <p>4) ако у примереном року пре закључења уговора о издавању платног инструмента заснованог на платној картици с два или више платних брендова/апликација не достави потрошачу јасне и објективне информације о платним брендovima с којима је услуга издавања овог платног инструмента повезана, као и о њиховим карактеристикама, укључујући њихове могућности и применљивост, трошкове и мере заштите (члан 4. став 4);</p> <p>5) ако на платном инструменту заснованом на платној картици или на опреми која се примењује на месту продаје установи аутоматске механизме, софтвер или друге уређаје којима би се платиоцу или трговцу ограничио избор платног бренда и/или платне апликације при употреби платног инструмента заснованог на платној картици (члан 4. став 8);</p> <p>6) ако трговачке накнаде трговцу не нуди или не обрачунава појединачно за различите врсте и брендове платних картица за чију се употребу плаћају различите</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>међубанкарске накнаде и/или различите накнаде картичних система плаћања (члан 5. став 1), односно ако супротно члану 5. став 2. овог закона обрачунава трговцу јединствену накнаду за све или више врста и брендова платних картица које тај трговац прихвата;</p> <p>7) ако супротно члану 5. став 3. овог закона у уговору о платној услузи који закључује с трговцем не прикаже појединачно за све платне брендове и врсте платних картица информације о износу свих накнада из члана 5. став 1. овог закона (трговачка накнада, међубанкарска накнада и накнада картичних система плаћања);</p> <p>8) ако трговца који прихвата платни инструмент заснован на платној картици једног издаваоца обавезе да прихвата и друге платне инструменте засноване на платним картицама који су издати у оквиру истог картичног система плаћања а да притом нису испуњени услови прописани чланом 6. став 1 овог закона (члан 6. став 1);</p> <p>9) ако не обезбеди да платни инструмент заснован на платној картици буде електронски и визуелно препознатљив, на начин који омогућава трговцу и платиоцу да недвосмислено идентификују платни бренд и врсту платне картице коју је изабрао платилац</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>(члан 6. став б);</p> <p>10) ако забрани трговцу да усмери потрошача на употребу било ког платног инструмента, да даје предност платним инструментима заснованим на платним картицама одређеног картичног система плаћања или да обавести платиоца о међубанкарским накнадама, накнадама картичних система плаћања и трговачким накнадама које плаћа (члан 7. став 1);</p> <p>11) ако након извршења појединачне платне трансакције на основу платне картице трговцу у уговореним роковима и на уговорени начин не достави референтну ознаку која трговцу омогућава идентификацију ове платне трансакције, износ те платне трансакције у валути у којој је одобрен платни рачун трговца и износ свих накнада које се односе на ту платну трансакцију, са посебно назначеним износом трговачке накнаде, међубанкарске накнаде и накнаде картичног система плаћања (члан 8);</p> <p>12) ако супротно члану 9. овог закона не изда кориснику платних услуга платни инструмент заснован на платној картици код кога се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу његове употребе обављају у</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
		0.1	<p>13) платном систему у Републици Србији, односно ако супротно том члану изда кориснику платних услуга платни инструмент заснован на платној картици код кога се у домаћим платним трансакцијама обрада, нетирање и поравнање налога за пренос издатих на основу његове употребе не обављају у платном систему у Републици Србији;</p> <p>13) ако наплати или понуди међубанкарску накнаду супротно члану 14. овог закона.</p> <p>На изрицање новчане казне издаваоцу или прихватиоцу у складу са овим чланом примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга које се односе на мере за отклањање утврђених неправилности.</p>			
			<p>Новчаном казном од 50.000 динара до 800.000 динара казниће се за прекршај трговац који је правно лице:</p> <p>1) ако ограничи платиоца да изабере платни бренд или платну апликацију које трговац прихвата а који су различити од платног бренда или платне апликације који би били одабрани применом аутоматског механизма који трговац употребљава на свом месту продаје</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>(члан 4. став 9);</p> <p>2) ако не обавести потрошача о томе да не прихвата све платне инструменте засноване на платним картицама одређеног картичног система плаћања, и то јасно и недвосмислено, истовремено с давањем обавештења о платним инструментима заснованим на платним картицама тог картичног система плаћања које прихвата (члан 6. став 3);</p> <p>3) ако информације из члана 6. став 3. овог закона не истакне видно на улазу у продајни објект и на наплатном месту (члан 6. став 4);</p> <p>4) ако, у случају трговине коришћењем средстава комуникације на даљину, информације из члана 6. став 3. овог закона не објави на својој интернет страници или на другом одговарајућем електронском или мобилном медију или ове информације не пружи платиоцу у примереном року пре закључења уговора (члан 6. став 5).</p> <p>За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.</p> <p>За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај трговац који је предузетник новчаном казном од</p>			

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			<p>50.000 до 500.000 динара.</p> <p>За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај трговац који је физичко лице новчаном казном од 30.000 до 150.000 динара.</p>			
14.2	2. Member States shall notify those provisions to the Commission by 9 June 2016 and shall notify without delay of any subsequent amendment affecting them.			НП	Република Србија није чланица Европске уније.	
	Article 15 Settlement, out of court complaints and redress procedures		Заштита права и интереса корисника платних услуга Члан 10.			
15.1	1. Member States shall ensure and promote adequate and effective out-of-court complaint and redress procedures or take equivalent measures for the settlement of disputes arising under this Regulation between payees and their payment service providers. For those purposes, Member States shall designate existing bodies, where appropriate, or establish new bodies. The bodies shall be independent from the parties.	01. 10	<p>Ако се издавалац или прихватилац не придржавају одредаба овог закона или прописа донетих на основу овог закона – корисник платних услуга које су предмет овог закона има право на заштиту својих права и интереса, у складу са законом којим се уређују платне услуге и законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.</p> <p>На поступак остваривања заштите права и интереса корисника платних услуга из става 1. овог члана примењују се одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга које се односе на остваривање заштите права и</p>	ПУ		

a)	a1)	б)	б1)	в)	г)	д)
			интереса корисника финансијских услуга (право на приговор даваоцу финансијских услуга, право на притужбу Народној банци Србије, вансудско решавање спорног односа, мере за отклањање неправилности и право на судску заштиту).			
15.2	2. Member States shall notify the Commission of those bodies by 9 June 2017. They shall notify the Commission without delay of any subsequent change concerning those bodies.			НП		
	Article 16 Universal cards					
16.1	1. For the purposes of this Regulation, in relation to domestic payment transactions that are not distinguishable as debit or credit card transactions by the payment card scheme, the provisions on debit cards or debit card transactions are applied.			НУ		
16.2	2. By derogation from paragraph 1, until 9 December 2016, Member States may define a share of no more than 30 % of the domestic payment transactions referred to in paragraph 1 of this Article that are considered to be equivalent to credit card transactions to which the interchange fee cap set in Article 4 shall apply.			НУ		